Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.
Titel | Title:	Correggio : Tragedie.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : trykt hos B. Brünnich og E. Möller, 1811
Fysiske størrelse | Physical extent:	[12], 192 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

3/ Bonh.5
55,-213

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

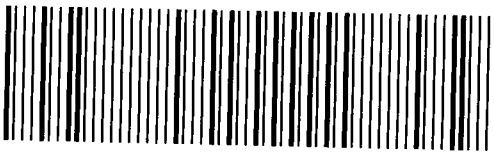

130022955404

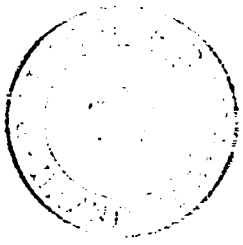

Correggio

Tragedie

af

Adam Oehlenschläger.

Kiöbenhavn 1811.

Trykt hos B. Brünnich og C. Möller
paa Forfatterens Forlag.

Angelo fc.

Til

Danmarks Dronning.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Landets Moder: frommeste Maria!
Ædle, viisdomelskende Sophia!
Frederika for vor Frederik!
Ei forsmaa, ei vredes over Gaven,
Skiænk Cypressen her paa Kunstnergraven
Atter et Medlidenhedens Blik!

Du tillod Din Skiald for Dig at qvæde,
Han har seet Dit Mildhedsøie græde,
Ædle! Du har følt den Ædles Død.
Hvor saa blid, saa vennehuld en Mage
Saliggiør Monarken Livets Dage,
Der kan aldrig Kunsten lide Nød.

Thi hvor Kraft og Følelse forenes
Der kan ikke Hierterne forstenes,
Lukkes ej for Viisdom eller Kunst.
Sværdet blinker stærkt i Kraftens Hænder,
Mens fredsælle Dyd sin Fakkel tænder
Og forjager Barbariets Dunst.

Tak Maria! ædle Danneqvinde!
Viisdoms, Dydens, Kunsternes Veninde!
Tak fordi Du hørte med Behag!
Tak fordi Du skiænkte mig den Ære
For min Konge Kunstens Tolk at være
I hans Hal, som paa hans Fødselsdag.

Prolog.

Et Skuespil fremstilles Eder her;
Ej nordisk, ingen Daad af Kæmpelivet,
Hvor Krigerkraft og stoldent Heltemod
Fremspirer under Luur- og Skioldeklang;
Ej stolten Kiærlighed til Fædrelandet,
Som synker hoi og jubler i sin Død;
Ej Elskovs søde, sværmeriske Brand
I Kamp mod andre Forhold, andre Pligter.
En stille Fredens Blomst udvikler sig:
Fromt Kiærlighed til Kunst, Religion,
Skien Menneskelighed og sielden Evne.
Tillader Kunstneren, at han engang

Fremstiller Eder Træk af Kunstnerlivet!

Thi ikke gaaer den høie Melpomene

Med Hielm bestandig, som sin Syster Pallas;

Hellig Vegeistrings b....kelrøde Druer

Nedtynger hendes Lokker; Dolken skiules

Af linnet Klædemon; hvor Livet blomstrer,

I Freden som i Krigen, er hun med,

Og sætter fold den skiønne Stræben Grændser.

Troer altsaa ej at see et dagligt Optrin,

En stille sygelig Huusfaderded,

Fordi ej Helten gaaer i blanken Harnisk,

Fordi han dræbes ei af Dolk og Sværd.

Ej Brynien selv, men Brystet under Brynien,

Ej Dolken, men den Arm, som styrer den

Er tragisk. — Huslig sidder Atropos
Ved Rokken, som en gammel kraftløs Qvinde,
Dog frygtelig hun klipper med sin Sax!

Her graver en skjelden Genius tilgrunde!
Afslokker Eders Taarer, Eders Agt
Og Kiærlighed. Her seer I Kunstneren
Ej i sit Værk, men i sit Liv: hans Stræben,
Nødtyngelser af Armod, Had af Avind,
Misfiendelse, Vanvidning, Nød — og Død. —
Men som hver ædel ægtetragisk Helt
Han seirer i sin Død; og hvad I see
Er hans Forklaring, Transfiguration,
I det han kaster af sig Støvets Byrde.

Tilgiv da Skialden, om et Øieblik
Han lod sig lokke til det skiønne Syden.
Thi som den stærke Dyds, den dybe Viisdoms
Saftgrønne Sundhedsurter voxe bedst
Om Mimers Brønd i Nordens Middagsol,
Saa bygger atter Kunstens huldre Musa
Sit Tempel helst i Laurbærtræets Skygge,
Og klækker Blomster frem, der evig funkle
Som Stierner paa Udødeligheds Himmel.

Ej ganske ny kan Eder Kunsten være,
Ej ganske selsom maa den sieldne Agt
Beundring for en Maler tykkes Eder.
Erindrer Eder dem I selv har tabt:
Lad Navnet Poulsen, Juul og Abildgaard,

Og hiint, Europas Under, Danmarks Stolthed:
Lad Navnet Thorvaldsen begeistre Eder
Til høit at føle for en Musers Yndling,
Hvis stille Virken blev Nationens Ære.
Correggio var selv en Longobard!
Uskyldig er den halde Fantasi,
Der knytter Kiærlighed til Kunstneren
Med Kiærlighed til Fædreland; og gavnlig,
Hvis den forstærker Følelsen for ham.

Saa skuer gierne da det blide Spil!
Og lad den stille Melpomene her
Med Kunstens Attribut: Palet og Pensel,
Med Meisel og med Vaterpas Dig røre;

Som hun har rørt Dig før i blanken Brynie
Med Hielm om Issen og med Skiold og Sværd.

En virksom Borgerkreds maa det fornøie
At skue Fredens lykkelige Dyder.
Thi ei blot Den er Helt og værd en Krands,
Som lærer os med Værdighed at døe;
Men ogsaa Den, som lærer os at leve.

Correggio.

Antonio Allegri, Maler.

Maria, hans Kone.

Giovanni, hans Søn.

Mikel Angelo]
] berømte Kunstnere.
Giulio Romano]

Ottavio, en Adelsmand af Parma.

Ricordano, en Adelsmand af Florens.

Coelestina, hans Datter.

Silvestro, en Eremit.

Battista, Giestgiver.

Frands, hans Søn.

Valentino, Nicolo og flere Røvere.

Lauretta, en Bondepige.

Et Bud.

En Opvarter.

Første Handling.

(En Plads i Byen Correggio; paa høire Haand et Giestgiverhuus, paa venstre Haand Antonios lille Bolig, med et aabent Skuur, hvorunder han sidder og maler. Hans Kone sidder for ham; hendes lille Giovanni staaer mellem hendes Knæe med en Agnus Dei-Stav i Haand. I Baggrunden Skov.)

Antonio.

Staa stille Dreng! nu er jeg færdig strax,
Saa kan du atter løbe.

Giovanni.

Kiære Fader!
Og er Giovanni der i Maleriet
Snart ogsaa færdig?

Antonio.

Ja.

Giovanni.

Og Moder?

Antonio.

Med.

Giovanni (til Moderen).

Men, kiære Moder! du er jo Maria,
Jeg er Giovanni, og min Fader maler
Os af livagtig som vi er; men hvor
Er da det lille heilige Barn Jesus,
Som du paa Stiedet har i Faders Billed?

Maria.

Han er i Himlen.

Giovanni.

Og hvor kan da Fader
Faae ham at see?

Maria.

Han forestiller sig
Ham i sin Siel saa smuk som muligt.

Giovanni.

Thi
Det var det Smukkeste af alle Børn.

Maria.

Ja vist!

Antonio.

Maria, læg din runde Arm
Om Drengens Skulder!

Giovanni.

Fader! bliver jeg
En Maler ligsom du, naar jeg er stor?

Antonio.

Nu, det vil vise sig; hvis du er flittig!

Giovanni.

O jeg vil være flittig Faer.

Silvestro

(kommer ud af Skoven, han nærmer sig umærkelig, og staaer nu bag Antonios Stol, betragtende Billedet.)

Hvor skiønt!

Giovanni (til Eremiten).

Faer siger, jeg skal ogsca være Maler,
Naar jeg er større.

Antonio

(bliver Eremiten vaer og staaer op).

Ak! ærværdige Broder!

Silvestro.

O lad Jer ei forstyrre ved Jert Arbeid.
Farverne tørres!

Antonio.

Nei, for denne Gang
Maa dette være nok, min Fader! Drengen
Udholder heller ei at staae saa længe.
Det unge Blod! det maa bevæge sig.

Silvestro.

Der er igien et herligt Billed færdigt.

Antonio.

Jeg har desuden malt endnu et andet
Til Eders lille Hytte.

Silvestro.

Virkelig?
Nei har I tænkt paa mig?

Antonio.

Den lille Tavle
Er færdig alt. Jeg gav Jer helst den Store;
Men jeg er nødt at sælge den for Penge.
Vi maae jo leve!

Silvestro.

Kiære Mester Anton,
Jeg takker Eder! Dette skiønne Billed
Var alt for got til mig; og jeg behøver
Det heller ei; mit store Billed er
Naturen i min Egeskov; der skuer

Min Siel de Himmelske. I Morgen maa
I bringe Eders Billed, eller Kirken.
Hvem Letsind og Forfængelighed fra
Naturen fiernet har; den kan kun nærme
Naturen sig igien ved Kunstens Haand.

Antonio.

Troer I, vor Kunst besidder slig en Magt?

Silvestro.

Kunst er den skiønne Bro Regnbuen, som
Forbinder Jorden med den hvalte Himmel.

Antonio.

Det giør Religionen.

Silvestro.

Den staaer rodfast
Usynlig som en Cherubim, og hæver
Det lette Farvespil paa sine Vinger.

Antonio.

Ak Gud! I maa vel kalde det et Spil.
Nu skal jeg hente Billedet.

(Han gaaer.)

Silvestro.

(vender sig hurtig til Maria, naar han er borte).

Maria.

Hvorledes staaer det med Antonios Sundhed?

Maria.

Ak Gud! I seer hvor bleg han er.

Silvestro.

Nu, det

Vil intet sige. Ængst dig ei, mit Barn!
Tre Maaneder er det jo nu dog siden
Han havde det besynderlige Vanheld?
Blodstyrtningen?

Maria.

Ja, kiære Herre!

Silvestro.

Har

Du siden mærket noget?

Maria.

Nei.

Silvestro.

Nu, seer du?

Det lille Saar har lægt sig af sig selv.
Vær uden Frygt, det kan ei være farligt.
Han er jo ung og karsk, af god Natur!
Han er, som alle Kunstnere, lidt heftig;
Den Ild som varmer, brænder undertiden.
Dog griber aldrig ham hans Lidenskab
Med et Uhyres skarpe Ørneklør;

Den ruller let, et Blus igiennem Luften,
Og slukkes af sig selv. Kun rolig maa
Han være, mild og munter; og det er han.

Maria.

Han er for blid og mild for denne Verden.
Ak han er, som hans Kunst, et venligt Skiær,
Som Luftens mindste Styer kan forduukle.
Ærværdige Fader! jeg beholder ham
Ei længe! Nei; det føler dette Hierte.

Silvestro.

Maria, Barn, hvad er nu det for Griller?
Du græter?

Maria.

Jeg beholder ham ei længe.
Hans Higen stræber mægtigt bort fra Jorden,
En graalig Dunst er ikkun Livet ham,
Hvori det evige Lys sig farvet bryder.

Silvestro.

Og elsker han dig ei?

Maria.

Han elsker mig.

Silvestro.

Og elsker han dit Barn?

Maria.

Ja, som en Fader.

Silvestro.

Og elsker han ei alt elskværdigt?

Maria.

Jo!

Det giør han vist.

Silvestro (mild).

Nu, saa lad af at græde!
Stol paa din Gud, og haab! Med denne Higen
Fra Jorden har det endnu altid Tid.
En Kunstner elsker Jorden; thi han elsker,
Som et elskværdigt Barn, det Sandselige.
Han stræber ofte vel, saa kiæk som Ørnen,
At stige over Field og Sky til Himlen;
Men ei dog ud af denne varme Luft,
Solstraalens Bad, den lette Silfes Næring.
Det ligger i Naturen; Livet maa
Jo elske Livet. Først den sølvgraa Alder
Seer uden Gysen i det øde Dyb.

Maria.

Han kommer.

Silvestro.

Lad ham ikke see dig græde.

(Hun gaaer ind)

Antonio (med et Malerie).

Ærværdige Fader! der har I et Billed.

Silvestro.

Ak, en bodfærdig, hellig Magdalena!

Antonio.

Hun ilte til den dunkle Skov, som I;
Dog ej en dydig Ælding, mæt af Verden,
Der søgte Eenlighed af hellig Attraa;
En syndig Pige, der med Angst og Anger
Til Skoven flygted lig en bange Hind,
For der at sikkres for Forfølgelsen.
Dog tykkes mig det velgiort af en Qvinde,
At kunne reise sig, naar hun er sunken;
Der gives faa af Mænd, som det formaae.
Saa kan hun ogsaa gierne som en Helgen
Staae os for Øine, tænker jeg Og da hun
Var skiøn og blomstrende, saa har jeg her
Afmalet hende, som en from Gudinde
For Skovbetragtningen; som Jer Gudinde.
Nu, tag til Takke da!

Silvestro (rystter smilende paa Hovedet).

I Kunstnere

Kan aldrig reent afsige Hedenskabet!

Gudinde! Min Gudinde!

Antonio.

Nu, Gudinde

Og Helgen, kommer det ej ud paa Det?

Hvab Godt er, bringer Held; alt Held er Godt.

Silvestro.

Nu, hvis det saa er meent! Et herligt Billed!

Den dunkelgrønne Skov, de gule Dokker,

Den hvide Hud, det mørkblaa Kladeden;

Det Ungdomsfyldige og Dødningbordet;

Det Qvindlige og denne store Bog!

Med megen Kunst har I foreenet her

Det Stridige til venlig Harmoni.

Antonio.

Det glæder mig, ifald I er tilfreds.

Silvestro.

Ja, det skal hænge ved min lille Hytte!

Der skal den skiønne Morgen-Aftenrøde

Under min Morgen- og min Aftenandagt

Bestraale hende klart. Gud lønne Jer,

Jeg kan det ej; jeg er en fattig Gubbe.

Dog -- tag til Takke Anton! Tag de Urter,

De ere sunde, kraftige! Deres Saft
Husvaler Brystet med en qvægsom Drik.
Tag dem! drik dem hver Morgen og hver Aften,
Naar Solen hæver sig og naar den daler,
Og naar jeg knæler for det skiønne Billed.
Min Bøn, og Saften, og Jer egen gode
Natur, skal snart helbrede Jer, vil Gud.

Antonio.

Ak med min Sygdom er det længst forbi.
Dog Tak som byder! thi jeg nyder gierne
En varm Drik, saa om Morgenen.

Silvestro.

Farvel!

Antonio.

Dog, hi et Øieblik! Lad mig end een Gang
Betragte dette Billede. Mig synes
At det har faaet en Plet.
(Han betragter det med Kiærlighed.)
Nei, -- jeg tog Feil.
Det er heel reent og klart. Saa! der! Guds Fred!

Silvestro.

Guds Fred! jeg takker Eder af mit Hierte.
(Han gaar.)

(Den lille Giovanni har under foregaaende Optrin hentet sig et Stykke Kridt, og staaer nu og tegner Mænd paa Naboens Plankeværk.)

Antonio (allene).

Det giør mig altid endt, naar jeg maa skilles
Fra mine Billeder. Man bliver daglig
Alt meer fortrolig med den kiære Gienstand.
Det er et Barn, et Foster af vor Aand!
En Digter har det godt, han kan bestandig
Beholde sine Børn i Nærheden;
En Maler er en fattig Fader, som
Maa sende dem ud i den vide Verden;
Der maae de siden sørge for sig selv.
Men hvad giør Drengen der? Han maler Fresco
Paa Naboens Plankeværk. Lad vær' Giovanni!
Han har jo tidt nok strængt forbudet det. —
Du taabelige Dreng! hvor kan du giøre
Et saadant Reen?

(Giovanni vifter ud og giør det om).

Saa saa! Nu blev det bedre!

(Han hielper ham.)

Ha ha! det er et morsomt Stykke Karl.
Giv ham paa Hov'det en høipullet Hue!

Giovanni (hopper af Glæde.)

Ja, og en Sabel Fader! og en Sabel.

Antonio.

Ja vist.

Giovanni.

O maa jeg giore Sablen selv?

Antonio.

Ret lang og krum!

Battista

(kommer ud af sin Gaard og bliver det vaer).

Der staaer, Gud straffe mig,
Det gamle Menneske ret som et Barn
Og hieper Vegen at tilsøle Væggen,
Istedet for at straffe ham derfor. (raaber.)
Antonio! hører I?

Antonio (forlegen).

Mester Battista!

Battista.

Hvad Dievlen! ridser I mig ogsaa Væggen?

Antonio.

Tilgiv min kiære Nabo! jeg har ofte
Forouden Drengen det.

Battista.

Forbudet det?
Og hielper kam endog!

Antonio.

Han giorde mig
Der Venet paa den gamle Hovidsmand
Alt for extravagant. Blio ikke vred!
Hvad skader det, den gamle Knebelsbart
Staaer der paa Vrggen, som en trofast Skildvagt?
Han skrømmer Eder Tyvene fra Huset.

Battista.

Fra Huset skrømmer I mig neppe Tyven.
Lad Plankeverket staae! Jeg raaer Jer det!
Hvis I vil selv ej tugte Eders Dreng,
Godt, saa vil jeg!

Antonio.

Nu, tag det ej saa nær!
Hvor kan den lille Dreng forterne Eder?
Hvad Noget vorde skal i Verden, maa
Udvikle sig inde. Driften sikker
I Vogen, Lysten driver, han maa male.
Saa flyer den mindste Vaiing altrig Vandet;
Saa prøver Jugleungen strax sin Vinge.
Dem lokker Luften, Vandet; Farven ham.

Battista.

Aa Narreri! Har nogentid I seet
Min Frands saa sole Vaggen til? Det var
Et velopdraget stille Barn; nu blier der
I Rom en herlig Maler af ham.

Antonio.

Troer I?

Battista (heftig).

Der blier en herlig Maler af ham, ja!
En dannet Kunstner, som bestandig maler
Kun efter Regler, efter Videnskab.
Naar han har udlært hos sin Mester, sender
Jeg ham til Rafael; han giøe ham klar.

Antonio.

I atten Aar er Rafael alt død.

Battista.

Saa lever andre Folk, som ej er døde!
Jeg sparer intet paa ham, jeg har Grunker.
Og da det engang dog er Mode nu
Her i Italien, at man skal male,
Saa skal han ogsaa male. Jeg har Grunker!
Jeg sparer intet paa ham, ki øber Penseler
Og Farver til ham, Blyantspen, Palet,
Og hvad han vil. Thi intet er saa slaut
Som Fattigdom, der sukke vil i Kunst.

Antonio.

Især naar det er Fattigdom i Aanden.

Battista.

Hvad mener I? Hvad vil I sige dermed?

Antonio.

Troer I at Penselskaftet selv kan male?
Træklodsen blier ej Maler, troe I mig!

Battista.

Min Frands blier Maler Jer til Trods! Ej blot
En Landsbymaler, der kun maler saa
Hvad Dagen giver; tvertimod . . .

Antonio.

Hvad Natten?
Det kan jeg med!

Battista.

Ak Eders Mesterstykke!
Deri er ingen Menneskeforstand.
Der lyser Barnet jo, som en Sanct Hans Orm.

Antonio.

Forsynd Jer ikkun ej! Hvad taler I
Om Menneskeforstand? Hvis I vil fatte
Det Himmelske, maa Himlen Jer begeistre.

Battista.

Tilsidst gior I Jer endnu til en Helgen.

Antonio.

Jeg er en fattig Mand, har lært mig selv
Paa egen Haand; jeg sammenligner mig
Vist ej med de Udødelige, som
Forherlige vor Jord med deres Værker.
Jeg kiender deres Værker ej engang.
Dog at Naturen ogsaa mig til Kunstner
Har dannet; at jeg ingen Haan fortiener,
Det troer jeg, og er ej den Eneste,
Som dette troer.

Battista.

Fordi mangt sælle Skrog
Med alt for store Summer undertiden
Har kiøbt det brogede Skrabsammen; troer I?

Antonio.

Battista, nu, — I er Giestgiver! Bravo!
I er en dygtig Kok — Bravissimo!
En dygtig Kok bør holdes høit i Ære.
I har bespiist mig og min stakkels Hustru;
Vi er Jer end den lille Summe skyldig. —
Taalmodighed! jeg sælger snart mit Billed.
Lad det ej sætte Jer i vrantent Lune!
Hvis Eders Søn ej duer just til Maler,
Kan han jo være duelig til andet.
Hvermand i Verden kan ej male selv;

Der maa og gives Folk, som laer sig male.
Vær ej fortrædelig; giv mig endnu
I Dag i Morgen det Nødvendige!
Jeg skal betale alt i Overmorgen.

Battista.

Slet Intet faaer I, før I har betalt.

Antonio.

Nu, dette kan jeg ej; saa maae vi hungre.

Opvarteren
(kommer med et Brev til Battista.)

Et Brev fra Rom. (gaaer.)

Battista.

Fra Mester Lucas? fra
Min Frandses Lærer? Ha nu skal I see!
Det klinger i en ganske anden Tone.

Antonio.

Er det det første Brev, han skriver Eder?

Battista.

Det Første! men det bliver ej det Sidste.

Antonio

Han er bekiendt for en retskaffen Mand,
Og for en duelig og vakker Kunstner.
Vel, skal vi vadde? Mester Lucas fælder
Den samme Dom om Eders Søn som jeg?

Battista.

Hvad?

Antonio.

Skal vi vedde? Om — et Middagsmaaltid!

Battista.

Og naar nu I har tabt, hvad faaer da jeg?

Antonio

Saa hører Jer mit nye Billed til.

Battista.

Det der?

Antonio.

Mit Billed mod et Maaltid Mad:
Lucas har sagt, Frands duer ej til Maler.

Battista.

I er en taarlig, en letsindig Mand!
Beklag Jer ej bagefter, naar I taber!

Antonio.

Vist ikke! Vædde vi? (Han rækker ham Haand.)

Battista.

Vel, lad saa være.
Et Haandtag er nødvendigt ej derpaa.
Den taer kun Den i Haand.

Antonio.

Jeg er saa lidet
Jer Fiende, som Frands er en Maler.

Battista.

Ha,

Det skal I see!

Antonio.

Saa læs.

Battista (bryder Brevet og læser).

"Tag Eders Søn

Tilbage! han er ikke skabt til Kunstner,

I spilder ikkun Pengene paa ham - - "

(Han holder inde af Harme.)

Antonio.

Nu, seer I? Fuskeren kan undertiden

Dog ogsaa giette rigtigt. -- I er opbragt?

Tak Gud, at Eders Søn er falden i

En brav Mands Hænder, som fra ham ei stieler

Den gyldne Tid; ej Pengene fra Jer!

Tag Eders Frands tilbage; lad ham gaae Jer

Tilhaande i Jert Værtskab; det er bedre,

Og bringer Jer langt mere Fordeel ind.

Farvel saa længe! -- Glem ej Væddemaalet! --

Jeg maned' ej, hvis mig ej Røden maned'.

(Han gaaer)

Battista (allene).

"Tag Eders Søn tilbage! han - - " Fordømt!

Og denne Skurk kroer sig og triumferer!

Og jeg beskiæmmet staaer, en fattig Synder? -
Ha vidste jeg en Leilighed til Hevn!
Der staaer mit skiønne Huus! Der staaer hans Hytte!
Og ingen Fremmed tager ind til mig,
Som ej besøger den Elendige,
For at betragte ret hans Fusserier,
Og taler meer om ham paa andre Steder
End - -

(Ottavio kommer ud af Giestgivergaarden.)

Tys! der er Ottavio. Nu munter!
Han er en Hader af Alvorligheden.

Ottavio.

God Dag, Battista. Hvad? Er du bedrøvet?
Hvad har du der? En Kiærlighedsbillet?
Ej, har din Skiønne givet dig en Kurv?

Battista.

Ei mig, min Herre, men min Søn.

Ottavio.

Hvi saa?

Battista.

Fru Musa! eller hvad hun hedder. -- Lucas
Har skrevet mig fra Rom: jeg skal kun tage
Tilbage ham igien, han duer ikke
Til Maler, mener han.

Ottavio.

Det er mig kiært.
Saa kan han due dog til min Huusforvalter,
Min Regnstabsforer.

Battista.

Exellenza Naadig - -

Ottavio.

Jeg har alt længe havt isinde, seer du
At forestaae dig det. Du boer mig dog
Nu alt for langt fra Haanden. Siden du
Har faaet denne Gaard, undværer jeg dig.
Jeg maa bestandig have Een omkring mig.
Det er mig ikke nok, at du engang
I Ny og Nø kun kommer hen til Parma.

Battista.

Ak Exellenza! Eders Naade rører
Mit Faderhiærte fast til Taarer — troer jeg.

Ottavio.

Hvor er du falden paa det galne Indfald
At giøre ham til Maler?

Battista.

Da det dog
Er bleven Mode i Italien;
Da Kunstnerne nu agtes overalt

Saa høit, at ej engang de nu vil egte
Selv Kardinalers Broderdøttre.

Ottavio.

Har
Antonios Exempel smittet dig?

Battista.

Ak Gud! det er en fattig Dievel! han
Gav neppe nogen fornem Dame Kurven.
Han nøier sig med det som Mindre er:
Hans Kone er en Pottemagers Datter.

Ottavio.

Battista! jeg misunder ham hans Valg;
Thi hun forholder sig til mangen Dame,
Som Rosen til en malet Blomsterpotte

Battista.

Nu! -- Ja! --

Ottavio.

Veed du hvorfor jeg dennegang
Opholder mig saa længe hos dig her?

Battista.

Nu, Exellenza elsker - -

Ottavio.

Hvad? Du veed?

Battista.

Den smukke Egn; min ringe Hytte bruger
I saa at sige som en Sommervilla.
Det smerter mig kun nu, at Exellenza
Ei længer dennegang kan blive hos os.

Ottavio.

Mig smerter det langt meer. Er Hesten sadlet?

Battista.

Ja det forstaaer sig.

Ottavio.

Kommer du til Parma?

Battista.

Forstaaer sig, Exellenza, end i Dag;
Det er jo Maanedsdag og Regnskabsdag.

Ottavio.

Godt. Men, for dog endnu engang at tale
Om Maleren: Veed du, min gode Ven,
At denne stakkels Maler har en Skat,
Som jeg misunder ham?

Battista.

Han? Intet har han!
Ej Suul til Brødet, ej den mindste Hvid.

Ottavio.

Dog gav jeg mangen Hvid med Glæde til,
Hvis det var mit, hvad denne Mand besidder.

Battista.

Ej, Exellenza! jeg forbauses.

Ottavio.

En
Madonna ejer han, som jeg gad eje.

Battista.

Ja saa! Det nye Stykke? Nu, det maa
Dog ikke være mangen Hvid just værd.
Tillader Exellenza mig et Ord?
Det er ej nogen virkelig Madonna;
Det er ej meer og heller intet mindre,
End Billedet af Mandens egen Kone.

Ottavio.

Og hvis nu just Originalen var
For mig den allerdeiligste Madonna?

Battista.

Ak Exellenz! nu gaaer et Lys mig op!
Den unge Malerkone har maaskee
For Eders Naades Line Naade fundet?

Ottavio.

Tal ej saa daarligt! Mellem Mand og Kvinde
Er stekse hun, naar hun er skiøn, den Naadige.

Battista.

I tænker som en værdig Riddersmand,
Giør Eders Stand og Eders Aner Ære:
I Konens - - Naade ønsker I at være!

Ottavio.

Men ønsker dog ej at fornærme Manden.
Sig mig, du kiender ham, er han af den Slags -

Battista.

Ak du min Gud! det er et ærligt Skind,
Som drømmer sig igiennem denne Verden.
Jeg troer, han tog sig kun den smukke Kone,
For en Model at faae for ingen Penge.
Det er en deilig, en elskværdig Skabning.
I maa vel ligne hende ved Madonna;
Men han behandler hende maadeligt.
Han lader hende mangle alt, hvad slig
En yndig Kone kunde ønske sig.
Han kan jo ej engang forsorge hende.
Blid dog med Taalmod bærer han sin Skiebne.
Det var et christent Stykke, naadig Herre!
Ifald I tog Jer af den huldе Skabning.

Ottavio.

Han maler atter paa det skiønne Billed.
Jeg kiøber ham det af; indbyder ham

Til Parma strax med Hustru og med Barn;
Han skal Platfonden male i min Sal.

(Han nærmer sig og hilser Antonio, som atter er kommen ud og maler i Skuret.)

Battista (ved sig selv).

O skiønt! min Hevn du kommer af dig selv!

Ottavio.

Nu, Mester Anton? nu maa dette Stykke
Dog være færdig snart?

Antonio.

Ja, kiære Herre!
Jeg tænker end at ende det i Dag.

Ottavio.

Er det alt solgt?

Antonio.

Ak Herre, nei! Det søger
Endnu sin Kiøber.

Ottavio.

En saa sielden Skiønhed,
Som Eders yndige Madonna der,
Behøver sikkert ej at søge længe;
En Elsker vil vel snart indfinde sig.

Antonio.

Af Elskere kan der vel findes Nogle;
Men dermed er endnu ej Tingen afgiort;

Det maa først træffe sig saa underligt,
At Elskeren tillige bliver Kiøber.
Hvis ene Talen var om Elskningen,
Behøved' jeg just ej at søge længe.
Jeg ved alt Een, som elsker det af Hiertet,
Og som jeg ogsaa overlod det helst,
Ifald han mægted' at betale det.

Ottavio.

Og hvem er det?

Antonio.

Det er jeg selv, min Herre!

Ottavio.

Ja saa! -- Ih nu, I elsker det med Ret.
Det er ret vakkert giort; det giør Jer Ære!

Antonio.

Ak Herre! det er ej for Ærens Skyld.
En Kunstner have maa sit Arbeid kiært,
Ej af Forfængelighed; han maa elske
Det som et Billed af sin Siæls Betragtning.

Ottavio.

Ei nu, ei nu! jeg haaber, Mester Anton
Vil trøste sig for Tabet. Jeg har hørt,
At denne deilige Madonna døg
Ej ganske skylder Tanken kun sin Fødsel;

At noget lever i den ydre Verden,
Som ej dertil bidraget har saa lidt.
Anledningen beholder I jo her,
I har den skiønne Statue i Huset,
Og sælger bort et Aftryk kun i Gips.

Antonio.

Et Aftryk kan mit Billed vel ej kaldes.

Ottavio.

Antonio! vil I vel sælge mig
Jert Billed?

Antonio (springer op).

Naadig Herre! hiertensgierne!

Ottavio.

I Parma har jeg ladet bygge mig
En prægtig Sal for skiønne Malerier.
Der gives ingen stor, fortræflig Maler,
Af hvem jeg der besidder ej et Stykke.
Der maa I ogsaa hænge.

Antonio.

Naadig Herre!
Formegen Ære. Har I virkelig
Af alle store Mestre Værker der?

Ottavio.

Ja vist!

Antonio.

Naar nogle gamle Altertavler
Jeg høit undtager, har jeg endnu aldrig
Seet noget Billed af en sielden Mester.

Ottavio.

Hvorledes er I bleven Maler da?

Antonio.

Gud veed! Det er saa kommen af sig selv.

Ottavio.

Velan! saasnart I har Jert Billed færdigt,
Saa kom til mig i Parma med det strax;
Der skal I slue alle mine Skatte.
For dette Malerie betales Eder
Strax firsindstyve Skudi.

Antonio.

Kiære Herre!
Det er for meget; meer end det er værdt.

Ottavio.

En Adelsmand bør skatte alt det Ædle;
Han handler ikke med en sielden Kunstner,
Han lønner, understøtter ham.

Antonio.

Min Herre!

Ottavio.

I Parma skal I ogsaa male mig.
Men, Mester! viis mig nu den Villighed:
Ved Eders unge Kone træde ud
Et Øieblik; at jeg kan dømme selv,
Om dette Billed ligner hende rigtig.

Antonio.

Hun er undseelig, min naadig Herre!
For Fremmede, især for slige Store
Som I.

Ottavio.

O intet, intet! fri mig dog deri!
Kald hende ud!

Antonio.

Nu, hvis I ønsker det! --
Men, som jeg siger, Ligheden er ej
Paa denne Maade søgt, som I formoder;
Thi jeg forstaaer mig ej paa Contrafeien
I egentlig Forstand - (raaber) - Maria! Kom! -
Det er kun -- nu, det vil I see -- Maria!

Maria

(kommer, da hun seer Ottavio, hilser hun ham ærbødigt).

Hvad vil du, kiære Mand?

Antonio (halv sagte).

Den Herre vil
Afkiøbe mig mit Billed; giver mig
Strax firfindstyve Skudi. Sandelig
Det er en ædel Mand; han elsker Kunsten
Og understøtter Kunstneren. Nu vil
Han see, om og Maria der paa Tavlen
Har nogen Lighed med Maria her.

Ottavio.

I hedder og Maria, skiønne Kone?

Maria.

Ja, naadig Herre!

Ottavio (betragter Billedet og hende).

Hvor det glæder mig
I hvert et Træk at spore denne Lighed,
Og denne Ulighed hos to Madonner.
O Mester! I har viist en sielden Kunst:
Den blomstrende Natur, den høie Skiønhed
Af Eders hulde Hustru, har I givet
Et Anstrøg af et helligt Sværmeri,
Som klæder hende overordentlig.
Kun een Ting klæder hende endnu bedre:
Den Ufold, den kunstløse Yndighed,
Hvormed Naturen selv har prydet hende.

Hvo kun Jert Billed seer, maa verde henrykt
Ved Jer Madonna; nødes til at tilstaae:
Der gives intet Skiønnere i Verden!
Hvo derimod seer Eders Hustru staae
Ved Siden af, maa sukke salig ud:
Det kan kun Gud, og ingen Maler skabe. --
Jeg -- der har Kunsten, som Naturen kiær --
Beundrer Eders Ægtefælles Ynde,
Og Eders Færdighed i lige Maade.

Antonio.

I er for god, min Herre!

Ottavio.

Nu velan!
Jeg nødes til at reise, kan ej blive,
Saa gierne som jeg end mig fængsle lod
Af Kunst, Natur og Skiønhed. Men, følg efter
Saasnart I har mit Billed færdigt! - Hiemme
Kan vi aftale Resten. Mit Pallads
Er stort, der vil vel findes Værelser
For Kunstneren, hans Hustru og hans Barn.
Jeg veed, I har i Parma malet Fresco
I San Giuseppo, San Giovanni; vel!
I skal Platfonden male i min Sal.
Farvel, min Ven! Levvel, min Deilige!

Det kommer an kun paa vor egen Villie,
Saa er vi alle Tre ret lykkelige.
(Han gaaer.)

Battista.

Antonio! Nu, har jeg bragt Jer her
En daarlig Kunde?

Antonio.

Giv mig Eders Haand!
I er en ærlig Mand!

Battista (smilende).

Ei sandt? Nu vel!
Nu gaaer jeg at berede Jer et Maaltid.
(Gaaer.)

Antonio (glad).

Det er ved Gud dog sandt: Er Nøden størst,
Saa er og Hielpen nærmest. O Maria!
Min bedste Kone! glæd dig nu med mig!
Det er dog sandt, hvad jeg saa ofte paastod:
End gives gode Mennesker i Verden.
En Mand behøver kun at stræbe, virke,
Saa har han Venner med, og Hielp og Bistand.
Du er alvorlig? Fryd dig dog med mig!
Nu kan jeg ikke føre Penslen; nei,
Af Fryd mig skiælver Haanden, som mit Hierte.
(Giovanni kommer).
O kiære Hiertensdreng! kom med din Fader!

Nu skal vi strax tilbords. Til der blier dækket,
Min søde Unge! vil vi lege sammen.

(Han tager ham paa Armen, og gaaer ud i Skoven med ham.)

Maria (allene).

Jeg fryde mig? -- O Gud! der ahner mig
Ei noget Godt. -- Hvor ofte har Ottavio
Med Haandtryk og med Blik - O, min Antonio!
Du glæder dig? Din rene, blide Siel
Har ingen Anelse om denne Skiændsel!
Dog, den Elendige! han skal beskiæmmes!
Men du! Dit Haab! din Glæde!-"Han maa vogte
Sig for al voldsom Sindsbevægelse!
Maa være munter, fro!" - Ha, gamle Munk!
Blev af den bige Død du sendt fra Skoven,
En frygtelig Herold, at varsle mig? --
Ja, Himlen er ej længer mild og blaa!
En brændende Scirocco vifter os.
Uveiret nærmer sig paa sorte Skyer,
Og svæver over denne lille Hytte.
Ak, den beskedne Fryd maa meer ej blomstre!
Den svovlblaa Lynildstraale knittrer ned
Med grusom Lyst! Og vi! -- Hvo redder os?

Anden Handling.

Mikel Angelo. Giulio Romano.

Giulio.

Kom! seer I, denne Plads er kiøl og luftig,
Beskygt af Træ'r! Der staaer, som jeg har tænkt,
Giestgivergaarden; Seer I vel? Et stort
Nybygget Huus. Vi er langt bedre faren
Her end i Reggio.

Mikel.

Den fordømte Knægt!

Giulio.

Nu, Mester Mikel, I er bleven heed,
Det er naturligt, Middagsolen brænder.
Kom! kiøl Jer af her under dette Træ.
Man siger Verten har en herlig Viin.
Og skiæld mig Kudsken meer ej Huden fuld!
Et Hiul kan knækkes let; hvo forudseer det?
Ruller ej selv det store Tidens Hiul

Saa knortret ofte, at man skulde tro
Det reent var brudt?

Mikel.

Ak I med Tidens Hiul!

Giulio.

Saa gaaer det atter ofte som i Slæde,
Saa at man knap kan troe der er et Hiul.

Mikel.

Hvor I er vittig!

Giulio.

Og hvor I er vred!

Mikel.

Det vil jeg længe blive.

Giulio.

Godt; og jeg
Vil spøge til I bliver god igien.
Kom, sæt Jer under denne Eeg. Med Rette
Vel burde Lauren skygge Eders Tinding;
Dog, Egeløv maa heller ej foragtes.
En sielden Kunstner er Nationens Ære,
Ham smykke Borgerkronen!

Mikel (sætter sig).

I er høflig.

Giulio.

Til Middag komme vi i Dag umulig
Hos Hertugen af Modena.

Mikel.

O Jammer!

Giulio.

Den ædle Bært, og han af Mantova
Vente forgieves.

Mikel.

Lad de Herrer vente,
Saa øve de sig i Taalmodighed,
De har det nødigt begge.

Opvarteren (kommer).

Hvad befaler
De høie Herrer?

Giulio.

Vin, min Søn! Hvad har I
For Vine?

Opvarter.

Alle Sorter, Exellenza!

Mikel.

Alt tappet ud af een og samme Tønde.

Giulio.

Den bedste!

Mikel.

Hvorfor ej? Bestandig faaer I
Folk til at troe, at vi er Fyrster, der

Incognito for Spøg kun banke paa,
For siden med Fortæring og Betaling
Høimodig at tilkiendegive sig. --
Hør Dreng! har I god gammel Florentiner?

Opvarter.

Forstaaer sig, Herre!

Mikel.

Bring mig da et Bæger.

Giulio.

I lider ej den Søde?

Mikel.

Himlen fri mig!
Maaskee I ønsker af den Søde? Vi,
Jeg kalde vil paa Drengen.

Giulio.

Nei, jeg drikker
Med Eder.

Mikel.

Deri giør I vel. Det Søde
Duer sielden; ikkun sparsom nydt; her vilde
Det være reent en Gift. Tag for det Søde
Jer vel i Agt! Husk paa, at Eders Mester
Den store Rafael er død deraf!

(Opvarter med Viin).

Giulio (skænker og drikker.)

Ha der er Vinen. Det giør godt. Hvor qvæger
Dog i en lummer Dag et kiøligt Bæger!

Mikel (smager Vinen).

Den Viin er slet. Den brygget er med Kobber.
Hvad Dievlen! vil I her forgifte os?
Strax bring en anden, bring en bedre Viin,
Hvis ej du Bægret have vil i Panden.

Opvarteren.

Vi har en bedre, Herre! den er dyr.

Mikel.

For fem Bajocs har jeg den bedste Viin.
Kun hid dermed!

Opvarteren (ved sig selv).

Den Herre veed Beskeed.
(Gaaer)

Giulio
(betragter Mikel smilende).

I Smaat som Stort, uskiftelig den Samme!

Mikel.

Hvad mener I?

Giulio.

Jeg mener, Mester Mikel,

I kunde være selv Viintapper, fik
I Lyst dertil. Veed I hvorfor?

Mikel.

Nu da?

Giulio.

Fordi Naturen gav Jer med en Fuldmagt
Paa Eders Ambassade her i Livet,
Som efter eget Tykke strax udvides,
Og strax indskrænkes kan.

Mikel.

Let er det Sidste!
Det see vi her. Er det ej skammeligt?
Italien er et Paradis; frem svulmer
I store, tunge Druer Vinen rundt
Paa alle Veie, kogt af Middagsolen,
Fuldmodnet, himmelsk fyldt med Ild og Aand!
Ikkun den nederdrægtige Dovenskab
Forfalsker og fordærver Himlens Gave.
Er det ej skammeligt?

Giulio.

Nu, lad det gaae!
Der er et Bæger, tro mig, det er bedre.
(Opvarteren med Viin.)

Mikel (smager den).

Den Viin er god.

Opvarteren.

Befaler mine Herrer
Forresten ingenting?

Mikel.

Naar Tiden kommer.

(Opvarteren gaaer.)

Giulio.

Skal vi bestille os et Middagsmaaltid?
Imens man dækker Bord kan vi gaae hen
Og see de gamle Billeder i Kirken,
Man siger, der er Sager der af Giotto;
Ja, hvis jeg feiler ej, af Cimabue.

Mikel.

Og hvis der selv var af den hellige Lucas
De bedste Hoveder i gylden Grund,
Saa gik jeg ej. Har jeg i denne Hede
Ej end udstaaet nok? Skal jeg endnu
Henslæbe mig, for i de mugne Gange
At see, hvorledes man i Kunstens Barndom
Har famlet om? Nei, jeg er kied deraf.
Som Curiositet laer jeg det gielde
For kort Tid; men hvad kærer jeg vel der?

Opfinde, giøre Hoved kan jeg selv;
Paa skiønne Former er der ej at tænke.
Gaa I derhen! I har jo faaet dog
Til Arvedeel af Eders Rafael
Beundring for det oltkatolske Væsen.
Men tag Jer kun iagt, at næste Gang,
Naar I skal male, ej I tegner Helten
Med alt for smalle Arme, tynde Been.
En Helgen - nu! han maa vel i sin Fromhed
Behielpe sig dermed; men Heltekroppen
Vil være altet af en bedre Deig.

Giulio.

Der taler Formeren, ej Maleren.
En Steen udtrykker Lemmer, Farven Aand.
Antiken viser os det skiønne Legem;
Men Ansigtet er blegt og dødt i Stenen,
Og Øiet straaler ingen salig Ild.
For ret at skue Sielen, kiære Mester!
Som taler af Geberden, nødes vi
At see i Kunstens from-enfoldige Barndom.

Mikel.

Nu, see saa dybt I vil; jeg bliver her.
Mig huer meer i grønne Træers Skygge
At vifteres af de kiøle Sommervinde,

End i den fugtige Salpeterhvælving
At krybe efter gamle Helgener.

Giulio.

Gaa med! Saaledes har I ofte talt,
Dog, naar I lod Jer overtale til
At vandre hen og see et gammelt Kunstværk,
Har Jer den kraftige Enfoldighed
Jo glædet høit. I har et Kunstnerhiertе;
Kun paa Jer Læbe larmer Gnavenheden.

Mikel

(i mildere Lune, som han dog søger at skiule).
Ei, I er naadig! troster mig! Gaa kun!
Paa mig er dog den hele Lærdom spildt.
Jeg har dog ej den Siæl, det Sindelav,
Hvad I jo kalder det, som Eders Mynster;
Jeg er ej Rafael, det veed jeg vel.

Giulio.

Forskiellig yttrer sig de Stærkes Kraft!
I Kunsten er I begge Erkeengle.
Michael! Rafael! hvo er den første?
Er han en Cherub med smaae Sølverfløie
Om Rosenkinden; vel, I skraaler malmklædt
En Seraphim med sex uhyre Vinger.

Mikel (mildere).

Hør! Vinens Kobberaand giør Jer poetisk!
Gaa kun, Herr Urian -- hvad vil jeg sige,
Herr Uriel! I er jo dog den Tredie?
Ej sandt? Gaa kun, Herr Smigrer! Smukke Koner
Kan I indtage med Jer Snak, ej mig.
Jeg er en gammel Dreng.

Giulio.

Kom og gaa med.

Mikel.

Nei!

Giulio.

Nu, saa bliv Haardnakkede! Bestil os
Da noget Godt til Middag.

Mikel.

Jeg beklager,
At I hos Eders Hertug ej i Dag
Kan kildre Ganen efter Ønske. Jeg,
En Borger fra det borgerlige Florens,
Er vant til Husmandskost; hvis I vil spise
Med mig, saa find Jer i at tae til Takke.

Giulio.

Giør som I vil.

Mikel.

Hils Eders Helgener!

Giulio.

Jo! jeg skal melde dem, at I vil faste.
Det glæder dem, de elske Bod og Bedring.
(Han gaaer.)

Mikel.

Du Vittigfugl! -- Har han ej med sin Snak
Fast atter bragt mig af det onde Lune?
En vakker Karl, den Giulio Romano,
Lod han mig kun det glatte Væsen fare!
(Drikker.)

Battista (kommer).

Mikel.

Hvad kommer der nu for et Uglebilled?

Battista.

Jeg hører, til min allerstørste Skræk,
Hvorledes Eders Naader hee et Uhæld
Med Vognen nær var hændt. Gud være lovet,
At alting gik saa vel; thi kunde De
Ej have slaaet sig et Hul i Hovdet?
Brudt sig en Arm? Ja, hvad som værre var,
Et Been! Thi Arme kunde Eders Naader,
Naar vi det tage strængt, til Nød undvære;
Men uden Been! Hvorledes kommer man

Vel frem foruden dem i denne Verden?
Da ellers dog Ulykken skulde træffe,
Saa er det vel, at den er trusset her.
Jeg veed vel Selvroes stinker; men mit Huus
Er godt, og min Beværtning efter Ønske.

Mikel.

Det har vi strax erfaret her med Vinen.

Battista.

O jeg har skieldet Drengen dygtig ud,
Fordi han bragte slige høie Herrer
Saa slet en Viin; der maa dog giøres Forskiel.
Vel sandt, vi er vel alle Mennesker;
Men, gode Himmel! Graden er forskiellig.

Mikel.

Ej noget Menneske i nogen Grad
Kan taale Spanskgrønt.

Battista.

Spanskgrønt, Excellenza?
Det var en Snule Malurt, for at giøre
Den friske Viin lidt bitter, stærk for Maven.
Den er ret sund og god; men Eders Naade
Maa have den, som bedre er, forstaaer sig.

Mikel.

Jeg er ej naadig, ingen Exellenz!
Kan man ej drikke godt foruden det?

Battista.

Maa jeg udbede mig min Herres Navn?

Mikel.

Jeg kalder Mester Mikel mig, fra Florens.

Battista (afsides).

Hvad? Mikel mig fra Florens? Elig en Vogn,
Med Heste, Domestiker? Bah! jeg vædder
Det er en fornem Mand; det mærker man
Paa Stoltheden; - men man maa smigre Lunet.

(Høit.)

Nu altsaa - Mester Mikel - he - fra Florens,
Hvad maa man vel opvarte med til Middag?

Mikel.

Leer I mig ud?

Battista.

Bevares Gud! he he,
Det er kun saa for Navnets Skyld.

Mikel.

For Fanden!
Hvad har vel Herren imod dette Navn?
En Hertug kunde være det bekiendt.

Battista.

Naturligt! Navne er Benævnelser,
Kun Toner, som forsvinde strax i Luften.
Jeg kalder, for Exempel, mig Battista:
Det vil ej sige, jeg er dristen dødt;
Thi - - ih nu! det forstaaer sig af sig selv.

Mikel.

Og hvad betyder, mener I, mit Navn?

Battista.

Der stikker noget under.

Mikel.

Kiender I mig?

Battista.

Paa Eders Attributer, naadig Herre!

Mikel.

Saa har I altsaa seet af mine Sager?
Af mine -- Attributer, som I siger?

Battista.

Nu, Attributer eller Equipage,
Det kommer ud paa ect. Et skiønt Par Heste!
En deilig Vogn, en dygtig Kudsk!

Mikel.

I Korthed:
Veed I, at jeg er Buonaroti?

Battista.

Hvad?

Umuligt! -- Mikel! Mikel Buonaroti!
Ja ja, ved Gud, det træffer sammen; vi
Behøve kun en Angelo endnu,
Saa har vi her den hele store Mand.
O sieldne Fryd! min ringe Hytte slutter
Den største Kunstner mellem sine Vægge!

Mikel.

Nok muligt, Ven! jeg sidder udenfor.

Battista.

Hvad maa man dog opleve! hvilken Glæde!
Min ædle Herre! spiis og drik og sov
I dette Huus, saalænge som I vil!
Jeg fordrer ingen Penning, ej en Hvid
Af Eder; nei, i Sandhed ej!

Mikel.

Hvordan?

Battista

Hvordan? Troer I den Vært, som frit beværted
Den store Rafael; [hvem Rafael
Et herligt Billed maled i hans Sal
Til Giengield, da han reiste bort;] troer I
Han var den Eneste af denne Stand,

Som bærer Kiærlighed til Kunst i Livet?
Nei sandelig! Saa vist I overgaaer
Tregange Rafael, efter alles Mening,
Saa maa min Kiærlighed og min Beundring
Og være trefold større.

Mikel.

Deraf følger,
At min trefoldige Taknemlighed
Maa male Jer tre Billeder i Salen.

Battista.

Bevares Gud! det mindste Stykke Marmor
Af Eder flygtigt kun med Mestermeislen
Berørt -- o hvilken kraftig Talisman,
Som trak mig Folk i Hobetal til Huset!

Mikel.

Kun Skade, at jeg mangler Tid; jeg giorde
Jer ellers strax et allegorisk Billed
I Legemsstørrelse.

Battista.

Hvad?

Mikel (maaler ham med Øiet).

Egennytten!
Jeg har Modellen færdig alt dertil.

(Han bliver Antonio vaer, som atter maler i sit Skur.)

Dog, seer jeg ret? per Bacco! ja, der sidder
En Maler plat fordybet i sit Arbeid.
Ja, ja i Sandhed! Mand, hvad har I nødig
At bede mig, naar I har skiønne Aander,
Udøvende Kunstnere selv her i Byen?

Battista (ved sig).

Han giør mig ingenting, det seer jeg; vel!
Dog noget skal hans Ophold her mig nytte.

Mikel.

Hvem er den Mand, som maler der saa flittig?

Battista.

Det er min inderligste, bedste Ven.

Mikel.

Strax en fortreflig Anbefaling! (ved sig) Er han
Saa ædel i sin Kunst, som i sit Venskab,
Saa maa han nærme sig til Idealet.

Battista (sagte).

Det lykkes. -- (Høit.) Herren skulde kiende ham!
Det er et Originalgenie; han danner
Sig ej vel efter store Mønstre, Studier;
Nei, alting kommer luktud fra Naturen,
Af Manbens Aand paa Bladet. Saadan maa
Det være, siger han; thi denne Kunstlen
Fordærver Kunsten. Som han sidder der,

- Han seer ej ud dertil, dog Sandhed er det:
Troer han sig større selv end Rafael.

Mikel.

Det er den rette Høide!

Battista.

Ellers er det
En blid, elskværdig Mand; han gider kun
Ej høre talt om Stadens Kunstnere.
Han meener, det er kun et fornemt Væsen.
Han kalder det: "Ædt Hvede, megen Klint."

Mikel.

Seer I? han veed vel hvoden Hveden kommer.
Den tærskes ud i Laden, ej i Staden.

Battista.

Hans lille Søn har ogsaa stort Genie;
Der staaer endnu hans Tegninger paa Væggen.
Hans Fader har kun hiulpet ham en Kiende.
I skulde seet hans Fryd, da han opdaged'
De haabefulde Anlæg hos sit Barn.

Mikel.

Nu, Æblet falder ikke langt fra Stammen.
Den sieldne Mand! ham ønsker jeg at kiende.

Battista.

Vil I, saa skal jeg melde Eder hos ham?

Mikel.

Ja, som Kunstbroder.

Battista.

Jeg vil heller give
Jer dog et fremmed Navn.

Mikel.

Giør som I vil!
Jeg tømme vil imidlertid mit Bæger.

Battista (gaaer hen til Antonio).

Nu, min Antonio? Velbekomme Eder!
Var I tilfreds med Maden?

Antonio.

Kiære Herre!
Jeg skammer mig - I viser Jer saa god
Og venlig mod mig - medens jeg - Tilgiv!
Man er ej altid sine Luners Mester;
Det veed I selv.

Battista.

Ak gode Gud! jeg har
Jo kiævlet meer end I. Vist nok, man kan
Ej altid tvinge sig. Hvad siger det?
Naar Hiertet kun er godt!

(Han ryster hans Haand).

Antonio.

Ja vist, ja vist!

Battista.

Vi er jo gamle Naboer, gode Venner.
Og er vi det maaskee ej ret endnu,
Saa kan vi vorde det.

Antonio.

Min kiære Herre!

Battista.

Hvor gaaer det Billedet?

Antonio.

Det er alt færdigt,
Fast ogsaa tørt. Jeg maler langsomt veed I,
At Farven ej slaaer ind. Dog var det bedre,
Hvis jeg behøved endnu ej i Dag
At gaae til Parma med det.

Battista.

Gaa I kun!
I bærer det jo did, hvad kan det lide,
Naar det er pakket godt? I denne Verden
Man altid smigre maa de Stores Luner.
Ottavio ønsker det endnu i Dag.
Smed nu imedens Eders Jern er varmt!

Antonio.

Han kan ej mere ønske sig mit Billed,
End jeg endnu i Dag en Haandfuld Penge.

Battista.

Nu, seer I vel? Saa gaa i Eftermiddag!
I kan endnu i Aften være her.

Antonio.

Saa maa jeg løbe fast den hele Vei.

Battista.

En herlig Vei; det er jo Sommertid.

Antonio.

I Skoven er der Røvere saa silde.

Battista.

O lad Jer aldrig bilde saadant ind!

Antonio.

Jeg maa i Parma kiøbe Farver først.

Battista.

Spar Pengene! I giver ud for Farver
Jo næsten hvad for Farvningen I faaer.

Antonio.

Maa kiøbe Purpur mig, Ultramarin!
Hvorledes kan jeg male uden Farver?

Battista.

Giør som de Andre!

Antonio.

Ak, den er ej Maler
Som elsker Farven ej; den er ej Maler,
Som ej behøver dette huldе Skiær.

Battista.

Nu, det forstaaer I bedre. Men for dog
At tale nu om andre Ting: Seer I
Den Mand, som sidder henne der og drikker?

Antonio.

Ja vist, han seer ret stærk og dygtig ud.
Hvem er den Mand?

Battista.

En reisende Haandværker,
En Farver troer jeg, som har samlet sig
En Skillingspenge. Han er studs og grov;
Taler om Alt, og er tilfreds med Intet.

Antonio.

Ei ei!

Battista.

Min Florentiner, for Exempel,
Som I har drukket dog saa længe med
Fornøielse, var heller ej tilpas.
Jeg maatte bringe ham en Extraslags.

Antonio.

Nu, rige Folk er vant til lækkre Sager.

Battista.

Han har ret inderligt fornærmet mig,
Sagt mig Uartigheder hele Tiden.

Antonio.

Ih fy!

Battista.

Jeg hevner mig.

Antonio.

Ak, lad det være.

Battista.

Nu, grusom skal min Hævn just ikke vorde.
Den bedste Hævn imod et Faarehoved
Er Vittighed.

Antonio.

Vel sagt!

Battista.

Jeg er ej vittig,
Men det er J.

Antonio.

Ak Gud! lidt lunefuld
Kan stundom vel mig Munterheden giøre;
Men vittig er jeg ikke; mindre spydig.

Battista.

Han kommer for at see paa Eders Billed.
O Mester! viis mig nu den Villighed,
Hvis I i Sandhed troer Jer mig forbunden,
En Smule saa - nu, I kan bedre føle
Den rette Art og Maade, bedre vælge
End jeg beskrive den. I snart vil see,
At selv han giver Tonen an.

Antonio.

Ih nu,
Som man i Skoven raaber, faaer man Svar.

Mikel (kommer.)

Tør man vel see den Herre lidt i Kortet?

Antonio.

Ret gierne! sagtens spiller jeg en Solo,
Dog troer jeg vist, I ej forraader mig.

Mikel.

I frygter ikke for at blive Bete?

Antonio.

O nei, min Herre! trin kun nærmere.

Mikel (seer forundret paa Billedet).

Ha, hvilket Farvespil!

Antonio.

Ej sandt? Den Dame
Er broget nok? Det er og Hierterdame.

Mikel.

Min gode Mand, I colorerer godt.

Antonio.

Ej sandt? jeg kunde ogsaa være Farver?

Mikel.

Hvad vil det sige? Har I ikke hørt,
Jeg siger Jer: I har en liflig Farve.

Antonio

Ak nei desværre, Herre! jeg er bleg.

Mikel.

I har Talent.

Antonio.

Nei virkelig?

Mikel (opbragt).

Talent!

Antonio.

Nu maa jeg troe Jer, ellers blier I vred.

Mikel

Men tegne kan I ej, og vammelig
Er I i Eders Kunst, som i Jert Liv.

Antonio (pludselig alvorlig).

Hvi saa?

Mikel.

Hvo har vel, for Exempel, lært Jer
At dreie Fingrene saa deilig krumt?

Antonio.

I mener . .

Mikel.

Og det søde Honningsmil!
Jert Billed er velsignet! Skade kun,
At i Forkortningen I kom til kort.

Antonio.

Hvorledes da?

Mikel.

Troer Herren ret for Alvor,
At han kan tegne mig en Arm, et Been?

Antonio (bestyrtet).

Hvem er I?

Mikel (tager et Penselskaft).

See, hvad siger Herren dertil,
Hvis Overarmen havde været her
Saameget længere? Hvis Drengens Been,
Det venstre, havde sluttet saa til Foden,

Istedet for det, som en breiet Polse,
Nu dingler i elskværdig Barndomsfylde?

Antonio.

I meener . . Gud! jeg troer at I har Ret.
Hvem er I?

Mikel (med stolt Foragt).

Ligemeget! Een som veed det.
For hvem man skulde vise meer Respekt,
Naar man ej selv er meget meer end Fusker.

Antonio.

Hvem er I? Gud i Himlen hvem?

Mikel.

Jer Tiener.
(Vil gaa.)

Antonio

(griber hans Haand og faaer den store Signetring at see paa hans Finger).
I er - o Gud - "Dryadernes Viinhøst!"
Jeg kiender denne vidtberømte Ring;
I - I er Buonaroti.

Mikel.

Der er muligt.
(Vil gaa.)

Antonio.

O bi, o bi endnu et Øieblik,
Tilgiv mig hvis jeg Ulyksalige,
Af Letsind, Overmod, forført dertil -
(Han griber fortvivlet sit Billed og holder det for ham.)
Betragt endnu engang mit Billed! Siig
Endnu engang - nei, nei I kan det ej.
O store Mester, siig: Er jeg en Fusker?
Er det Jer Mening?

Mikel (foragtelig).

Gaa! I er en svag,
Elendig Mand. Først fuld af Selvtillid
Og bondestolt; nu slavisk Ydmyghed,
Og Drengetaarer. Gaa! I træder aldrig
I Kunstens virkelige Helligdom.
Har end I Sands for Farvens ydre Glands;
Den løse Vaklen, Nederdrægtigheden
Vil aldrig svinge sig til ægte Storhed.
(Han gaaer, Battista følger ham.)

Antonio

(allene, han sætter bedøvet sit Billed hen).
Er det en Drøm? Var virkelig i Sandhed
Den store Buonaroti hos mig her?
Har han mig sagt.. Jeg haaber, jeg er svimmel.

(Han sætter sig og holder Hænderne for sit Ansigt. Derpaa staaer han op igien.)

Ja, svimmel er jeg; men jeg vaager dog.
Et Ord, et græsseligt, har vækket mig:
Jeg er en Fusker! - Nei i Sandhed, nei,
Det havde jeg ej tænkt, hvis Buonaroti,
Den Store, selv ej havde sagt mig det. --
For Øiet svæved' mig en broget Taage!
Jeg holdt det for en Skiønhedsaabenbaring,
Greb Penslen, vilde tro afpræge det -
Og hvad jeg malte blev igien en Taage!
Et spraglet Spil, ej aandeligt, ej stort!
Neent uden Følelse, Forstand og Forhold! - -
Med reent og inderligt hengivent Hierte
Er jeg dog stedse gaaet til mit Arbeid;
Sad for min Tavle jeg, da tyktes mig,
Som om jeg knælte for den Evige's Alter,
Som om han heit fra Skyen aabenbared'
Mig klart sin Herlighed. Dog tog jeg feil!
Ak meget! meget!
Som en lille Dreng
Var engang jeg i Florens med min Fader.
En Formiddag! Han handlede paa Torvet,
Da løb jeg ind i Kirken San Lorenzo;
Jeg stod for Giulios og Lorenzos Grave,

Og saae de evige Skikkelser: Aurora,
Den ufuldendte Dag, Tusmørket, Natten,
Af Mikel Angelo i hviden Marmor.
Jeg maatte strax derfra igien og bort,
Dog præged' dette Syn sig dybt i Hiertet.
Det Eneste hvad af den ægte Kunst
Jeg egentlig har seet. Det forekom mig
Saa selsomt: Stort og skiønt, dog dødt og sorgfuldt.
Det glædte mig, da jeg igien derude
Stod under Himlens Blaa blandt røde Blomster!-
Nu staaer jeg atter i Gravhvælvingen!
Nu er de muntre flygtige Dannelser
Forsvundne mig. - Nu staar jeg gysende,
Tilintetgiort, for Dæmringen, for Natten.
(Stort) Velan, saa vil jeg da nu meer ej male!
Gud veed jeg giorde det ej for at glimre;
Jeg giorde det, som Bien giør sin Celle,
Som Fuglen bygger i et Træ sin Rede.
Var det et Blindværk kun - Endnu engang,
Endnu engang skal han gientage det!
Ej lidenskabelig i Vrede; rolig,
Med Kraft, som Dagen paa Lorenzos Grav,
Skal han gientage det -- Og saa god Nat
Du skiønne Kunst! saa er jeg hvad jeg var:
Et stakkels stille Menneske. Ja ja!

Jeg vil ej sørge, ej fortvivle; nei!
Jeg har en reen Samvittighed. Er jeg
En Kunstner ej? O jeg er ikke nedrig!
Om og den største Angelo paa Jorden
Mig sagde dette paa; en indre Stemme
Har sagt: Du er det ej! Den kom fra Gud.

Maria (kommer).

Hvad fejler min Antonio? Bedrøvet?
Du maler ej? Ha, hvilken Sieldenhed,
At see dig ene, uden ved dit Arbeid.

Antonio.

Maria! kiære Kone, Maleriet
Er nu tilende.

Maria.

Est du færdig?

Antonio (smertelig).

Ja!!

Maria.

Hvad er det? Gode Gud! min Ven, du græder?

Antonio (tørrer sine Øjne).

Vist ej, Maria.

Maria.

Bedste Mund, hvad er der?
Siig mig det!

Antonio.

Gode Kone! bliv ej bange.
Seer du, jeg har her overtænkt adskilligt,
Hvad saa vort Levnet angaaer i det Hele;
Da har jeg indseet, seer du, at den Maade,
Hvorpaa vi leve, giør os ej lykkelig. --
Saa har jeg altsaa ved mig selv besluttet
Reent at forandre den.

Maria (forundret).

Hvad mener du?

Antonio.

Da jeg for syv Aar siden førte dig
Hiem fra din gamle Fader, som min Brud,
Erindrer du dig hvad den Gamle sagde?
Lad denne Malen, Anton, var hans Ord;
Hvo stedse lever i en Drøm for Kunsten,
Den duer ej for Verden. Kunstneren
Er ingen Ægtemand, han elsker meer
Sin Musa end sin Hustru. Søn og Datter
Maa staa tilbage for hans Hiernes Fostre.

Maria.

Det var en ædel Mand, et troefast Hierte,
En Urt som stille grøntes i sin Skygge,
Men Blomster havde den Naturen nægtet.
Glem det!

Antonio.

Var Pottemager, sagde han,
Som jeg; mal smukke Billeder paa Leret!
Sælg det! saa lever du med Kon' og Børn,
Kan offre dem dit Liv og dem din Tid.

Maria.

Han indsaa ej, at hvad jeg havde kiær,
Det var din Aand, din virksom skiønne Siæl,
At just din Kunst mig gierde lykkelig,
Fordi den var en Gienstand for min Elskov.

Antonio.

Mit Barn, man troer tit meget, som er vrangt!
Jeg har ej giort dig lykkelig dermed.

Maria.

Antonio! vil du bedrøve mig?

Antonio (omfavner hende.)

Du er en Engel, finder dig i Alt.
Men nei, jeg har ej giort dig lykkelig.
Jeg har ej skiænket dig min Følelse,
Paa Drømmebilleder har jeg forødt den.
Hvad jeg fortiente har i dyre Farver
Jeg atter tilsat uden Sparsomhed.
Imellem hvede vi det rigeligt,
Men oftest manglede vi Dagens Fordring.

Ak det har ængstet nok dit ømme Hierte.
Velan! fra nu af være det ej saa!
Vi vil ej prøve paa Umuligheder,
Vi vil ej sværme! Jeg ydmyger mig!
Jeg træder i min Dunkelhed tilbage.
Og kan jeg ikke vorde Kunstner - nu,
Saa vil jeg ganske være Mand og Fader.

Maria.

Du ej er Kunstner? Nu, saa blomstrer Kunsten
Ej meer paa denne Jord.

Antonio.

Du gode Kone!
Du elsker mig.

Maria.

Thi jeg erkiender dig.

Antonio

(tager sit Billed og sammenligner det med hende).
Du smiler sødt, uskyldigt. Mærker du
Hvor dæmnelsigt det Honninganstigt leer?

Maria.

Antonio!

Antonio.

Nu seer jeg Feilen! Ak,
Hvi havde jeg mig ej en ærlig Ven,

Som tidligere kunde sagt mig det?
Jeg føler Kraften i mig til det Bedre!

Maria.

Min Gud! hvad er der skeet?

Antonio.

(betragter vemodig sit Billed).

Mig synes dog
Det stakkels Billed ejer Noget; noget
Der ikke ganske vække kan Foragt.
Ej Farven blot; ej Penslens Færdighed;
Ej blot det friske Spil af Lys og Skygge;
Meer; noget Indeslugt, Høitideligt!

Maria.

Hvad er der skeet? Antonio sig mig det.

Antonio (efter en Pause).

Han skal gientage det endnu engang! - -
To gange tordned han det ud; men Dommen
Maa endnu fælles tredie, sidste Gang! --
Saa vil jeg male Potter!

Maria.

Hvo har været
Her?

Antonio.

Miksel Angelo Buonaroti!

Maria.

Og han? Han sagde?

Antonio.

Stille, kiære Barn!
Vi vente vil den tredie Kiendelse.
End kan jeg ikke rive mig saa rolig
Fra denne skiønne høie Verden løs.
Endnu engang -- Saa vil jeg male Potter!

Tredie Handling.

Antonio (allene ved sit Billed).

Nu skal det overdrages kun med Firnis.
Et alt for giennemsigtigt Slør. O kunde
Jeg reent unddrage det fra Mængdens Øine!
Hvi tvinger Nøden mig at sælge det?
Thi er det ej Bedrag, at tage slig
En Summe for et slet, mislykket Arbeid?
Men Greven har jo seet det selv, har selv
Budt mig Betalingen derfor. Alt dengang
Har jeg jo sagt ham, at det var for meget.
(Han tager sin Pensel.)
Jeg vil endnu dog her i Græsset male
En Hyazint. Naar skiønne Piger døe,
Bestrøer man jo med Blomster deres Grav.
Ak Haabet var saa skiønt - det er ej mere!
Velan! her vil jeg plante det en Blomst;
Den sidste Ære! - Hvordan skal jeg leve,
Naar jeg ej male kan? Er Malningen
Ej saa nødvendig mig som Aandedraget?
Nu vel! jeg vil den hele lange Uge

For Viv og Barn arbejde; Haandværksarbeid!
Kun Søndagformiddag - den skal endnu
Tilhøre mig. (begeistret) Da skal den skiønne Iris
Med sin syvfarvede, sin luftige Bue
Besøge mig end i den aarle Morgen.
Da vil jeg male, tegne, componere
Kun for min egen Lyst. Det er jo dog en
Uskyldig Fryd! I Hytten vil jeg hænge
De smaae bemalte Tavler. Smykke vil det
Jo Væggen dog. Maria elsker dem;
Den lille Dreng som hun. Og naar jeg døer,
Og naar en Pillegrim forvilder sig,
Og seer de brogede Billeder her i Hytten,
Vil det dog røre ham. Enhver er ej
Saa haard som denne Angelo. Da vil
Han sige: Manden meente det dog ærligt!
Han elskte med Oprigtighed sin Kunst.

Giulio Romano

(kommer; han standser i en Afstand, uden at mærkes af Antonio og betragter ham).

Der sidder han, den Musers Yndling. Atter
Han maler paa et Billede, for atter
At sætte Verden i Forundring. O

Hvor længes jeg at kiende ham, den Store.
Taalmodighed! I lange Drag jeg nyder
Min Glæde! - Er jeg vaagen? Har jeg seet det?
Hvad Giulio? Til Correggio maa du reise,
For atter der at see en Rafael?
O underfuldt! heel underfuldt! heel heelt! -
Stort bygges Skoler i de flere Stæder;
Af Fyrster understøttes Flid og Stræben;
Ungdommen dannes efter gode Mønstre,
Fra spæde Barndom øver Haanden sig:
Saa viser sig en sielden Leilighed
At øve ud den rigtig lærte Kunst --
Og hvad, hvad vorde saa vi Lærlinge?
Kun Lærlinge! selv gode, sieldne stundom; -
Men, skal Geniet atter vise sig? --
Det groer ej i et Drivhuus, kunstig Varme
Udklækker ej den underskiønne Frugt.
Det maa derude voxe vildt i Skoven!
Tilfældig af en Hændelse saaet hen;
Tilfældig siden modnet ved et Under.
Og inden vi det veed, og medens vi
Forstenes i Betragtning af vort Mønster,
Og mener, at det Ende har med det -,
Staaer atter herlig frem en Genius!
Og vi? vi skue og forundres atter.

O selsomt, at et Nazareth saa ofte
Det Himmelske frembringer, at saa ofte
Den skiønne Aand, som huldt begaver Verden,
Sin Vugge finder i en ussel Krybbe.

(Han nærmer sig Antonio og betragter hans Arbeid.)

Antonio.

Staa der, du lille blege Hyazint!
Mig dit violblaa Skiær betyder Døden.

Giulio

(træder atter umærket tilbage og betragter Antonio)
Han seer saa venlig ud som hvad han maler;
Blid, yndig, fuld af Følelse. Kun Sorgen
I Mandens Miner kiender ej hans Kunst;
Den skiønne Colorit, som den saa rigt
Besidder, blomstrer ikke paa hans Kinder.

Antonio.

Der staar igien en fremmed Reisende.

(De hilse hinanden.)

Giulio.

Min kiære Herre! tilgiv, dersom jeg
Forstyrrer Eder; men jeg kan umulig
Forlade dette Sted, før jeg har hilst
Den sieldne Kunstner, som er Stedets Pryd.

Antonio.

Ak gode Gud! da lærer I kun her
At kiænde en bedrøvet, modløs Mand.

Giulio.

Umuligt! Skulde after her en Sol
Kun varme Andre, uden Varme selv?

Antonio.

Min bedste Herre! I er mild og venlig,
I kan ej ville krænke mig; dog krænkes
Jeg uden Eders Villie. Sol! Ha vidste
I ret hvor dunkel denne Afgrund er -
(Han lægger Haanden paa sit Bryst).
Den mindste Stierne klarer ej min Nat.

Giulio.

En Glorie straaler klar af Eders Nat,
Der herlig, som Udødeligheds Glorie,
Jert Hoved krandse vil. Hvad er Jert Navn?

Antonio.

Jeg kalder mig Antonio Allegri.

Giulio.

Antonio Allegri da Correggio! -
Hvor kan endnu det Navn mig klinge fremmed,
Som snart hver Tunge taler smidigt ud?
Jeg seet har Eders Nat, Antonio!

I Kirken hisset. Hvad I vilde vise,
Det har I viist: et Underværk. Igiennem
Jordlivets morke Nat udstraaler Lyset
Og glæder Hyrderne. Een af de Hyrder
Er jeg! Jeg staar forfærdet end for Eder;
Begriber ej det Under, som jeg skuer;
Med Haanden over Øiet, tvivlende
Om hvad jeg seer ej er et Blindværk kun?

Antonio.

Ak, alt for meget er det kun et Blindværk.
I er en ædel Mand, I elsker Kunsten.
Men - o fortryd ej paa hvad jeg maa sige:
I kiender den ej bedre end jeg selv.

Giulio.

Mester Antonio! jeg forstaaer Jer ej.

Antonio.

Jeg har i lang Tid ej forstaaet mig selv.

Giulio.

I Alt er I mig ubegribelig:
Hvor I er modnet saa paa egen Haand;
Hvor I kan end reent være skiult for Verden;
Hvor I kan tvivle om Jert eget Værd!

Antonio (som for at prøve ham).

Hvad siger I nu her om dette Billed?

Giulio.

Formaaer et Ord at tolke hvad jeg føler?
Ifald jeg siger skiønt, hvad har jeg sagt?
Dert Billed er guddommeligt! Som jeg
Betragter det, opvaagner i mit Hierte
Vel tusend Følelser, som forhen slumred.
Det er, deri bestaaer Geniets Virkning!
Fer stod den rafaeliske Madonna
Allene som Guds Moder for mit Øie;
Kun saadan kunde jeg mig tænke hende.
Her er hun ganske, ganske anderledes,
Dog end Maria. Meer den hulde Qvinde,
Den glade Moder, end en Himmeldronning.
Rafael hævet har det Jordiske
Til Himmelen. I lokker Himlen ned,
At den forbinder sig med Jordelivet.

Antonio

(betragter ham et Øieblik med glad Forundring, men siger derpaa nedslaaet og mistænkelig).

Og seer I ingen Feil i dette Billed?

Giulio.

Hvad Feil? Hvor der fremvirket er saa meget,
Der feiler intet. Hvo vil klage over,
At Overflødighed end ej er Alt?

Antonio.

Og hvad, hvad er der ej?

Giulio.

Hvad dette Billed
Giør til et Mesterstykke, det er der.
Det lever, aander i et Guddoms Liv,
Er fundet op med Siæl med dyb Forstand,
Udført med Flid, med Følelse, med Varme.
Hvad kan jeg ønske meer?

Antonio.

Nu har I roest det,
Nu siig mig hvad der feiler.

Giulio.

Eders Aand
Har aldrig feilet. Selv hvor Kunsten svigted,
Hvor flygtigt sig Hukommelsen forvirred,
Har I ved Kraft, Fremstilling, Livlighed,
Idee, bibragt selv Eders Feil en Ynde,
Som hører, troer man, dette Billed til.
Selv deri har med Rafael I Lighed.

Antonio.

Siig mig, min Herre! hvor har Kunsten feilet?
I veed ej hvor I giør mig lykkelig,
I det I viser Feilen mig.

Giulio.

Ih nu,
Den blotte Tegner kunde have Eet
Og Andet vel at sige mod Jert Billed.

Antonio.

Som for Exempel?

Giulio (beskeden).

Denne Arms Forkortning
Er neppe ganske rigtig. Drengens Been
Mig synes ogsaa alt for barndomsfyldigt
At mangle Omrids. I har Godhed for
Det blidt Afrundede, og deraf er det,
At I undgaaer det Strængtbestemte, Lige.

Antonio.

End eet, saa aander jeg igien, min Herre!
Hvorledes finder I Madonnas Smil?
Og Barnets?

Giulio.

Egent! Egent, o men skiønt.

Antonio.

Ej væmmeligt? Ej ækkelt? Honningsødt?

Giulio.

Saaledes tænker jeg mig Engle smile.

Antonio (naiv).

Ak Gud! jeg tænkte mig dem ligesaa!

Giulio (smilende).

Og sørger nu, fordi det blev saa skiønt?

Antonio.

Og sørger nu, fordi jeg reent bedrog mig.

Giulio.

Nu er I atter gaadefuld!

Antonio.

Min Herre!
I har mig talt ud af mit eget Hierte.
Det trøster mig, at der foruden mig
End findes Mennesker, og sieldne, gode,
Som -- feile kan med mig, paa samme Viis.
Hvad meer mig undrer, er den rette Dom,
Som I har fældet over mine Feil.
Der har I ret; I taler det kun mildt
Og skaansomt ud. Og visselig, Jer Tale
Saa indsigtsfuld og sindrig, maatte glæde
Mig overordentlig, hvis ej jeg vidste -
[Desværre veed jeg det kun siden kort Tid]
At daarlig er min Daad og uden Værd.

Giulio.

Og hvo har sagt Jer det?

Antonio.

Den største Kunstner
I vor Tid, og maaskee til alle Tider.

Giulio.

Ha - Mikel Angelo?

Antonio.

I nævner ham.

Giulio.

Det er ham ligt! Det brudte Vognhiul løber
Ham endnu vildt omkring i Hovedet.

Antonio.

Jeg har uvidende letsindig først
Fornærmet ham. Den Mand, som boer derhenne,
Et selsomt Menneske, som hader mig,
Kom til mig før, fortalte mig: den Herre,
Som sad og drak ved Bordet, var en Farver,
En ubehøvlet Svend, fornærmelig,
Som dømte rask om Alt, og vidste Intet.
Saaledes har jeg vistnok ej modtaget
Ham med den Agtelse, som han fortiener.
Han kom og talde spottende til mig,
Jeg gav tilbage ham i Spot mit Svar.
Da blev han opbragt, kaldte mig en Fusker;
Om ogsaa Farven lued for min Sands,

Jeg vilde aldrig hæve mig til Storhed,
Til Aandens Skiønhed.

Giulio (opbragt).

Deri har han Ret.
I vil ej giøre det; I har alt giort det.
Høit over det Sixtiniske Kapel!

Antonio
(med en vaerende Haandbevægelse).

Ak, kiære Ven!

Giulio.
(som før, og med Selvfølelse).

I troer jeg taler som
Den Blinde her om Farven? men I feiler.
Er jeg ej Michael, ej Angelo,
Jeg er et Menneske, en Mand, en Romer;
Om ej en Cæsar, dog en Julius!
Mig har man ogsaa lært hvad Malen er.
Den store Rafael Santio var min Mester,
Hans høie Aand end hviler over mig.
Jeg har et Ord at blande med i Lauget!

Antonio (bestyrtet).

O Himmel! I er Giulio Romano?

Giulio.

Det er jeg.

Antonio.

I er Giulio Romano?
Den store Maler? Rafael Santios Yndling?

Giulio.

Det var jeg.

Antonio.

Og I siger, jeg er Maler?

Giulio.

Jeg siger Eder: Siden Rafael døde
Er i Italien ej større Maler
End I: Anton Allegri da Correggio.

Antonio (sætter sig).

Tillad, min Herre! thi mit Hoved svimler.
Det har jeg aldrig end oplevet; jeg
Begriber ej, hvor jeg det overlever.
Mit hele Liv flød hen til denne Time,
Som en i Skyggen ukiendt lille Ærk.
Jeg troede ej at være noget Stort,
Ej heller at jeg var et ganske Lille.
Kun stolende paa Lykken, paa min Musa,
Sad jeg og malte - og det lyktes mig.
Nu maa jeg paa den samme Dag opleve:
At To, de største Mestre, nærme sig
Min Hytte. Een nedkauser mig i Støvet,

Den anden hæver mig til Skyerne.
Hvad skal jeg tænke? Gud er det en Drøm?

Giulio.

Og naar den Anden siger nu det Samme
Som jeg, hvad saa?

Antonio.

Hvad? Mikel Angelo
Han skulde, troer I?

Giulio.

Det er just hans Vane,
At giøre det, som Ingen troer. Den Ildaand
Er meer Titan end Gud; og derfor er
Hans Storhed, som den ældste Kæmpeverdens.
Mildheden mangler ham; den yngre Amor
Indtager ham ej strax i enkelte
Giensstande; men den gamle Eros fatter
I ham det Hele, med en vældig Elskov;
Ej et bevinget Barn, en kraftig Yngling,
Med Marv og Avlekraft. Jeg træffer ham!
Vær rolig! Jeg forstaaer at leve med ham.
Titanen har et menneskeligt Hierte;
Som Kronos avler han uhyre Børn;
Dog raser ej i ham Fortæringslysten.
Langt meer - han river Lyset, som Prometheus,
Fra Himlen, for at livne mangen Jordklump.

Og Eders Værker, min Antonio,
Vil han beundre, naar sig Stormen lægger.
Gak ind i Eders Huus, jeg seer ham komme.

Antonio.

Hvad skal jeg tænke her, hvad skal jeg troe?
(Han gaaer ind).

Mikel (kommer).

Nu kan vi reise.

Giulio.

Endnu ej, desværre!
Et større Vognhiul er nu atter brudt,
Som vi maa have ret istand igien,
Før vi gaae videre.

Mikel.

Hvad skal det sige?

Giulio.

Nu, Kiære, hvad det er. I mindes vel
Den herlige Vandmølle hisset nede
Ved Floden; ganske paa en egen Maade
Nybygget? Hvis jeg ikke feiler, har
I Florens I selv bedret paa Modellen.

Mikel.

Et prægtigt Værk!

Giulio.

Nu hør, og ærgre Jer:
En fornem Herre kieder sig; maa just
Opholde sig ved Møllen, som vi her.
For Tidsfordriv lader han sig vise den.
Men Mølleren, ej underdanig nok,
Strax bringer Adelsblodet ham i Raag.
Han drager ud sit Sværd, og hugger ind
I Værket, just hvor Mestrens kloge Haand
Med sielden Kunst forbandt det Vigtigste.
Saa stiger han til Hest og rider bort.
Nu Møllen staaer, og Manden er fortvivlet.

Mikel.

Nu, vi maae hielpe Mølleren igien.
Jeg lader mig den ene Kiørehest
Strax sadle, rider ned; det giør jeg snart
I Stand. Gid kun jeg kunde træffe Knægten!
Jeg skulde stække ham hans Hovmodsvinge.

Giulio.

O det var skiønt, ifald I kunde stække
Lidt Overmodets altfor stolte Vinge.

Mikel.

Hvad mener I?

Giulio.

I elsker Digtekunsten,
Har selv Sonnetter giort, og mangt et Vers.
Tilgiv, at jeg paa en forblemmet Maade
Har talt med Eder; thi den nøgne Sandhed
Er fast for slem.

Mikel.

Jeg holder af det Nøgne.
Kun Klædebonnet skiuler Skiønheden.
Kom ræent herud dermed, om jeg maa bede.

Giulio.

Nu Mester! I behøver kun at tage
En større Maalestok for Alt, saa har I
Alt Sandheden. Den feldne Mølle tyder
Paa Menneskets Natur, den Adelstolte
Paa Kunstnerstolthed; Svardet er et Ord;
Det vilde Mølleslag, - et Stik i Hiertet.

Mikel (forstaaer ham).

Ha ha!

Giulio (undseelig, dog modig).

Vi har ej altsaa nødig, seer I,
At sadle Kiorehesten. Hielpe kan I
Selv uden det; ja tugte hvis I vil.
Den Styldige kan ej undgaae Ier Høen.

Mikel (stolt og kold).

Det klæder Eder godt til mig at tale
I dette Sprog.

Giulio (varm).

O Buonaroti! I
Har tvunget mig dertil. Troer I jeg har
Forglemt den Agtelse, som Eders Aand,
Som Eders Mesterskab jeg skylder? Agt
For Mesterskab, for Aanden, tvinger mig
Just til at tale saa. Thi ikke elsker
Jeg enkelt Mesterskab, og enkelt Aand;
Men hver, som herlig til det høie Maal
Af Himmelen begeistret virker med os;
Hvor pragtløs end og bly den viser sig;
Vil vidende, at dette skiønne Livstræ,
Som Genius vi kalde, voxer bedre
I den forladte, nøgne Klipperift,
End i den giødede, for fede Dal.

Mikel.

I taler smukt, I burde være Præst!

Giulio.

Jeg veed, hvad I vil sige mig dermed,
Men harmes ej. I mener Kunstneren
Som Helten, skal ej tale, han skal handle?

Der har I atter Ret. Ej heller har
Jeg nødig her at sige Buonaroti
Hvor tit jeg med Henrykkelse beundred
Hans himmelske Instinct, hans stumme Viisdom.
Dog er ej Mennesket blot Helt og Kunstner,
Men Menneske! Skiønt at udvikle, Ven,
Sin Menneskelighed, er ogsaa Kunst.
Foragt ej Talén! Ogsaa Bien bygger
Sin Celle sig, og Bæveren sin Hytte,
Og Løven fører Krig mod Tigeren.
Paa Mandens Læbe vaagnede først Sproget.
I Ordet speiler sig hans Inderste
Meer tydeligt, end selv i Handlingen,
Der tit har en forviklet ufri Grund. –
I er en daadfuld og en kraftig Aand;
See, det erkiender jeg! Saa vær retfærdig,
Og spot mig ej, hvis den Forstandige
Sindige Mand I truffen har I mig,
Ej heller ganske uden Guddomsgaven!
Jeg ønsker ingen skiønne Taler her.
Kun Eders Daad har løst mit Tungebaand,
Kun Eders Daad kan binde det igien.

Mikel.

Hvad vil I?

Giulio.

Buonaroti! See I har
Foragtet denne vakkre Maler; kaldt ham
En Fusker. Er det sandt? Er han en Fusker?

Mikel

Hvad Diævlen bryder det mig hvad han er.

Giulio.

Saa bryder I Jer ej om Kunsten-meer?

Mikel

Lad Hvermand sørge for sig selv! Saadan
Giør jeg, og dermed Basta! Det bekymrer
Mig lidt, hvad Andre sige kan om mig.
Er han ej Fusker, er det godt for ham.
Han er en uforskammet Knægt, det veed jeg.

Giulio.

Han er en venlig, en elskværdig Mand.
Giestgiveren, hans Fiende, har forført ham,
Har sagt ham, at I var en overmodig
Uvoren Svend, en Farver, ubehøvlet;
Som dømte rask om Alt, og vidste Intet.
Han vilde hidse Eder paa Antonio;
Han hader ham.

Mikel.

Det har den Æsel sagt?

Giulio.

Nu seer I at Antonio er uskyldig!
Han har ej kiendt Jer.

Mikel.

Selv mod Ubekiendte.
Man artig være skal.

Giulio.

Og var I det?

Mikel (tier).

Giulio.

Endnu et Ord, saa vil jeg ogsaa tie.
Hvad, Buonaroti, vi i Dag har seet;
Hev, reent uventet, maa - der kan ej andet -
Os begge falde ganske med Forundring.
I er ej nogen staeblind Gubbe, som
Forstaaer at skiære smukke Ting i Træ
Reent uden Øie for hvad andre virker.
I Eders Aand er Kunsten Videnskab.
Jert skarpe Blik igiennemtrænger den.
Saa veed I og, saavel som jeg, og bedre,
Hvad denne By besidder for en Kunstner.
I Vaticans Sal har I seet flere Sager
Af ham: den skiønne Leda, Danae.
Ej blot Madonner veed han smukt at male.

I Parma skal han have malet Fresco
I Kuplen, fuld af Kraft og Poesie.
Gak ind i Kirken hisset! see hans Nat;
Og hvis da ej hans Vard i Eders Øine
Blier høitys Dag - saa vil det aldrig dages.

Mikel.

Jeg har jo sagt ham, at han har Talent.

Giulio.

Talent! Et fattigt Ord! En Halveskilling,
Som man til hver en Betler pleier kaste,
Beviser dette Billed kun Talent?

Mikel.

Det er jo fuldt af Feil.

Giulio.

Feil har det, ja,
Fordi det er et menneskeligt Verk?
Hvad har ej Feil? I har vel aldrig feilet?
Troer I at Intet mangler Eder? Udgive
Den blotte Tegning Malerkunsten? Hvad
Er Tegningen? blot Rødhielp! Unatur! -
Der gives ingen Linier; vi kalde
Det Linier, hvor Stoffet hører op.
Selv Stoffets Efterligning: Farven, Livet
Af Lys og Skygge, det er Malerie!

Skiønheden, Tanken og Forbindelsen,
Det er Genie; og mangler dette her?

Mikel.

Hvor er den store Stil?

Giulio.

Hvad kalder I
Den store Stil? Er ej den dybe Sandhed,
Den høie Skiønhed stor? At Legemsstorhed
Kan være sielestor, det viser I;
Dog bruger Sielestorhed ej Udstrækning
I Rum og Lemmebygning til sin Styrke.
Der aander herlig Kraft, høi Dristighed
Og sieldent Mod, i alt det som I virker;
Dog Mennesket er Menneske, ej Gud.
Som saadan sømmer sig ham barnligt Sind,
Enfoldig Ydmyghed - og jeg tilstaaer det:
Med alt det, at Iert vælbige Exempel
[Vel ogsaa egen Drift, Tilbøilighed]
Mig, Giulio, den ringere Planet,
Drev fra min blide, rafaelske Bane
Lidt ogsaa ud i det Ubændige; --
Saa er og bliver mig dog Hiertets Godhed
[Der ogsaa viser sig i hellig Kunst]
Det Kiæreste i Kunsten, som i Livet;

Og hvor jeg seer den, aabenbarer sig
Samvittighedens Engel mig, og viser
Mig Veien til mit Hiem med Liliestænglen.

Mikel (med undertrykt Bevægelse).

Jeg føler altsaa ej?

Giulio.

Jo, i det Hele,
Det Store. Selv den milde Følelse
Jer griber oftere, end selv I troer.
Skiønt sidder i San Pietro Jesu Moder,
Med hellig, inderlig Medlidenhed,
Udskiændt af Steen, med Liget af sin Søn;
I menneskelig, dybtfølt Ydmyghed
Modtager Eders Adam Aand og Liv
Af den almægtige Skabers Finger, i
Hiint hellige Sixtiniske Capel.
Ved Gud, der lever, blomstrer intet i
Et Menneske, som leved' ej og blomstred'
Til sin Tid og i Eder. Men Jert Væsen
Er haardt. Det rivende, uslebne Ydre
Er en antik, en ædel Rust, hvorunder
Metallet glindser i sin hele Skiønhed.
Tilgiv, hvis jeg med mine Taler har
Fornærmet Eder! thi jeg føler, hvad

Jeg siger Eder, veed I bedre selv.
Jeg har kun sagt det, for i Hast at vende
Det haarde Uveir, at den arme Mand
Ej længer sig skal græmme. Ebers Ord
Har pludselig berøvet ham sin Tillid,
Sin Munterhed; et Ord af Jer formaaer
At give ham dem pludselig tilbage.

Mikel (i Tanker).

Hm!

Battista (kommer).

Mine Herrer! Vognen er alt færdig.
Befale De at man skal spænde for?

Mikel.

Min Giulio! vil I vel besørge det?
Jeg har et Ord i Eensemhed at tale
Med denne Dannemand.

Giulio.

Heel vel.
(Han gaaer.)

Mikel.

Hvad har
Den Herre sagt om mig til Maleren?
Hæ?

Battista.

Bedste Herre! hvad har jeg da sagt?

Mikel.

At jeg en Farver var, har Herren sagt;
En overmodig, ubehøvlet Svend.

Battista (slaaer sig for Brystet).

Saa maa den evige Retfærdighed
Mig evig straffe, hvis -

Mikel

Hold han sin Mund!
Den evige Retfærdighed bekymrer
Sig ej om slig en Usling, som han er.
Tag han iagt sig for den timelige
Retfærdighed; naar man er mod'n til Galgen,
Saa blier man hangt. Forstaaer han Welsk?

Battista.

Min Herre
Er . .

Mikel.

Farver! og en Farver i det Grove.
(Ha tager sin Pidsk af Bordet)
Til grovt at farve bruges grove Pensler.
Hvad synes Herren om, ifald jeg farved
Ham Ryggen carmoisin?

Battista.

Gud staa mig bi!

Mikel.

Jo vist! det giør han strax! - Hans Usselhed,
Hans Nederdrægtighed, den staaer ham bi.
Jeg vil ej smitte mine Hænder paa ham.
Dog var det bedst, ifald han i Hast
Rekommenderte sig; thi Ønskeqvisten
Her i min Haand, den vipper mægtigt, seer han!
Har megen Lyst at komme skiulte Kilder
I Hast paa Spor, paa Herrens fede Ryg.

Battista.

Ak Excellenz! det er en Misforstand.
(Han forsøier sig hurtig bort.)

Mikel.

Ja løb du kun! Har ej den Niding fast
Opbragt mig? - Ha, nu kan jeg først forstaa
Hvi Maleren, den stakkels Diavel her . .
(Han gaaer langsomt hen og sætter sig
for Billedet.)

Sligt maa man see med Roligheed, i Mag.
Man kan mig vise, hvad man vil, i Tummel
Og Støi -- Ej op for Øret stiger blot
Mig Blodet, op for Øiet med. Selv denne
Belærende Snakken irriterer mig.
Hvad jeg skal tænke kan jeg selv opfinde!

Den Giulio Roman! - som om jeg ikke -
Nu! - følte han det ikke selv? - -
(Seer paa Billedet.)
For Pokker!
Det Billed er godt malt. Det kalder jeg
Et Malerie. - - Og hvor det er poetisk!
Det Træ, der, Blomsterne, Baggrundens Landskab!
En smagfuld Klædedragt! Og dette Gienskin!
En deilig Qvinde, ja ved Gud, det er hun!
Giovanni allerkiærest! Jesusbarnet
En Engel. Ha, per Bacco! det er Farve! -
Og jeg! da Paven tvang mig til at male!
Da jeg de florentinske Karle ud
Af Templet drev, som Duekrammere;
Og satte selv mig paa Stelladset; famled
Halvandet Aar i Blinde; blev saa vred,
At nær jeg havde Paven dræbt, med den
Nedstødte Spand, da alt for tidlig ind
Han i mit Værksted traadde, med sit Løfte! -
Det veed jeg: jeg er egentlig ej Maler.
En Billedhugger er jeg! Hvad af Bildning
Man bruge kan i Malningen, det har jeg.
I Tegning, i Opfindelse er ingen
Mig liig. - Men ned i Farvepotten veed

Jeg ikke ret at dyppe, det er afgiort!
Og det veed denne Mand, det maa man sige.

Giovanni

(kommer ud, da han seer den Fremmede staaer han stille).

Mikel.

Du Lille! hør engang!
(Giovanni kommer)
Et artigt Barn!
Det er ej bange for et fremmed Ansigt;
Er ej forvendt. Kom hid, min lille Dreng!
(Giovanni nærmer sig.)

Mikel.

Men seer jeg ret? Ej det er jo Giovanni
I Stykket her!

Giovanni.

Ja vist! jeg er Giovanni,
Min Fader har mig malet af.

Mikel.

Du er
Antonios Søn?

Giovanni.

Ja! Og min Moer Maria
Er ogsaa der.

Mikel.

Hvor?

Giovanni.

Ih der sidder hun.

Mikel.

Ha ha!

Giovanni (peger paa Billedet).

Det er det deilige Barn Jesus,
Men ham har vi ej selv i Huset.

Mikel.

Ikke?
Hvor er da han monstro?

Giovanni (med Fingeren i Veiret).

Han er i Himlen.

Mikel.

Deroppe?

Giovanni.

Ja, der sidder han i Skyen
Jo med de andre smukke Englebørn.

Mikel.

Hvad giør de der?

Giovanni.

De lege med hinanden.

Mikel (kysser ham).

Du søde Unge! Sæt dig paa mit Skiød,
Her paa mit Knæ!

Giovanni.

Ja, jeg vil ride paa
Dit Knæ; du er min Hest. Nu vil jeg ride
Paa dig til Parma.

Mikel.

Godt! Men jeg maa løfte
Dig op; Stigbøiler har vi ingen af.

Giovanni.

Dem har endnu ej Smedden giort os færdig.

Mikel.

Forstaaer sig!

Giovanni (rider).

Hop sa sa! Bliv ved, bliv ved!
Du maa bestandig lade Hesten ride.

Mikel.

Nu er vi kommen da til Parma alt.

Giovanni.

O nei! vi er jo kun den halve Vei.

Mikel.

Da stiger Ryttren af, gaaer i et Værtshuus
Og spiser noget.

Giovanni.

Ja, og spiser noget.

Mikel (tager i Lommen).

Giovanni.

Hvad har du i din Lomme?

Mikel (slaaer ham over Fingeren).

Giv kun Tid!

(Afsides.)

Jeg tog dem med til Mester Martins Børn,
Dog de maae bie; og desuden kan
Jeg kiøbe nogle nye i Modena.

(Han tager et Kræmmerhuus frem.)

Jeg veed ej om du er for brændte Mandler?

Giovanni (griber efter dem).

Jo, brændte Mandler er jeg meget for.

Mikel.

Taalmodighed! Siig om de smage dig?

Giovanni.

De smage mig.

Mikel (giver ham Kræmmerhuset.)

Saa smag!

(Giovanni spiser.)

Mikel.

Men paa mit Skiød
Skal du fortære dem.

Giovanni (undviger ham).

Nei, i et Værtshuus
Maa jeg fortære dem, mens Hesten fores.

Mikel.

Og faaer lidt Havre. Faaer jeg ingen Havre?

Giovanni.

Kom Hest! der har du Havre.
(Stikker ham en Mandel i Munden)

Mikel (griber ham).

Hvad, dit Skarn?
Du kalder mig en Hest? Nu, der er Guds Straf!
Jeg kaldte jo din Fader for en Fusker;
Og ved de evige Muser i Olymp!
Det er han ikke meer, end jeg er Hest.

Maria (kommer).

Giovanni.

Der er min Moder med.

Mikel.

Det er din Moder? –
En deilig Qvinde! liig sin hellige Navne.
(Han sætter Drengen ned og staaer op).

Giovanni.

Moder! der er en fremmed Mand; han har
Forært mig brændte Mandler; See!

Mikel.

Madonna!
Kan jeg vel vente mig Tilgivelse?

Maria.

Min ædle Herre! Tak for Eders Godhed.
(Til Barnet.)
Har du alt takket Herren?

Giovanni.

Tak, du Herre!

Maria.

Uartige! hvad? dutter du en Fremmed?

Mikel.

Ak lad ham det, Madonna! tag Jer vare
For at fordærve med vor Tids Forkeerthed
Den rene paradisiske Natur.

Maria.

I elsker Smaae?

Mikel.

Ja, thi de er saa Store.
Her boer I?

Maria.

Ja! der seer I vores Hytte.

Mikel.

Antonio, Maleren er Eders Mand?

Maria.

Ja, kiære Herre.

Mikel.

Er han saa elskværdig
I Livet, som i sine Billeder,
Saa maa I leve velfornøiet med ham.

Maria.

Min Herre! Kunsten er et falmet Gienskin
Af den forborgne Sol.

Mikel.

I Sandhed?

Maria.

Tro mig!

Mikel.

I lader ikke til at være munter.
En vakker driftig Mand, en deilig Kone,
Et artigt Barn; -- der staaer et Paradis
Af huslig Lykke jo alt færdigt for os.

Maria.

Og dog, dog mangler endnu Eet til Lykken.

Mikel.

Og hvilket?

Maria.

Lykken.

Mikel.

Er Genie og Skiønhed
Ej store Gaver alt af Fru Fortuna?

Maria.

Ak, Ormen nager skiult i mangen Blomst.
Min Mand har været syg, er let at ryste,
Hvert Indtryk virker stærkt paa ham; endnu
Idag har her han havt en heftig Sorg.

Mikel.

Jeg veed det vel, at Mikel Angelo
Har været der og taget ham lidt skrap.

Maria.

Han har særdeles krænket ham.

Mikel.

Maaskee
Har han sagt Sandheden. Nu, Angelo
Har sagt ham, han var ej en sielden Maler.
Hvem veed? Maaskee har han dog Ret. Han maa
Forstaae det vel. Hvad kiende vi dertil?

Maria.

Og kom fra Himlen selv en Angelo,
Og sagde det, saa troede jeg ham ej.

Mikel.

Ei ei! er I saa vis i Eders Sag?

Maria.

Det Højeste, det Visseste jeg veed,
Er at jeg elsker min Antonio,
Fra ham kan ikke skilles hvad han virker;
Saa elsker jeg med ham, hans skiønne Kunst.

Mikel.

Og det er nok? I elsker blindthen; uden
At kiende, uden at udgrunde det?

Maria.

Erkiende, grunde ud, maa Manden giøre
Saavidt han kan. Dog maa vel ogsaa han
Med os til Følelsen sin Tilflugt tage.

Mikel.

Brava Madonna! I er efter min Smag.
Tilgiv, hvis lidet jeg har fristet Jer;
Saadan maae Qvinder tænke. - Hvad nu ellers
Den Mikel Angelo angaaer: det er
En vild Krabat; det kan vel ikke nægtes;
Dog tro mig: han er og et ærligt Skind!
Tit er hans Ord Cyklopens Larm i Dybet,
Naar Ilden brænder altfor stærk. Dog kan
Han ogsaa være rolig; og da tænker
Og føler hun for lang Tid; som Kamelen
Der tømmer Kilden, for i heden Ørk

At have Forraad siden. En Vulkan
Indgyder Frygt, men yder ogsaa Frugt.
Knap har den bruset ud, saa bygger Skarer
Af Mennesker paa den; vel trives Sæden;
Den vorder mere kiærnefuld og riig.
Med Blomster og med Buske krandses Svælget,
Og Alting aander i et Glædeliv.

Maria.

Det vil jeg gierne tro.

Mikel.

Den største Smaating
Er ofte Aarsag til en stor Bedrift.
Vel føder ofte Bierget kun en Maus,
Dog tro I mig: Mus føder ogsaa Bierge.
Saa lad det altsaa ej forundre Eder,
Ifald den dumme Løgners plumpe List
Har Angelo lagt ud med Eders Mand. -
Det ene Ord jo giver let det Andet.
Ej Elskov blot, selv Heftighed og Vrede
Har omkring Dinene sit dunkle Klæde.

Maria.

I taler meget blidt og klogt min Herre!

Mikel.

Nu, seer I, Buonaroti sendte mig
[Jeg er hans Ven] at sige Eder dette.

Og til et Tegn paa at han ærer Anton,
Gav han ham denne Ring, og beder ham
(han tager Signetringen af sin Finger og giver hende)
At bære Ringen, som et Venskabstegn.
Personlig vil de sees ved snart igien;
Saa skal Antonio mere klart erfare,
Om Buonaroti har ham kiær i Hjertet,
Og om han virker noget til hans Held.
(Han gaaer).

Antonio.

(som er kommet ud i Døren, og har holdt sig tilbage under Mikel Angelos sidste Ord, iler ud imod Maria, da han seer hende ene).
Maria! bedste Barn, hvad har han sagt?

Maria.

Den Fremmede?

Antonio.

Han, Mikel Angelo.

Maria.

Antonio, hvad siger du? Umuligt!
Det var han selv?

Antonio.

Ja! ja! han selv, han selv.
Der gives kun een Slig i hele Verden.

Maria (henrykt.)

O, sieldne Lykke! Glæd dig, min Antonio!
Han legte med vort Barn; han talde til mig
Med venlig Godhed. Denne skiønne Ring
Gav han til dig; han skatter, elsker dig,
Den Ædle, han vil sørge for vor Lykke.

Antonio.

Maria! er det muligt? Giulio
Romano havde Ret.

Maria.

Han elsker dig.

Antonio.

Og denne Ring? -- O, Himmel! kom Maria!
Han har kun bøiet mig i Støvet, for
At hæve mig desmere saligt atter.
O! Gud! kan, kan jeg troe det? kan jeg troe det?
O! følg mig, jeg vil takke ham, vil græde,
Omfavne vil jeg ham, og være salig.

Maria.

Nu har han Ret, den store Buonaroti,
Nu blomstrer os et paradisisk Liv.

(De gaae).

Battista.

(kommer frem, seer efter dem, og siger efter en Pause)

Jeg Paradiset giøre vil fuldkomment:
Til Paradiset ved I høre Slangen!

(Han gaaer).

Fierde Handling.

(Stor Billedsal i Parma).

Ottavio. Battista med Regnskabsbøger.

Ottavio.

Jeg er tilfreds, alting er i sin Orden.

Battista.

Jeg fik et Brev nu nylig fra min Søn.
Han skriver mig fra Florens; kan maaskee
Endnu i Aften være her i Parma.

Ottavio.

Ret vel! Hvad jeg har sagt om Nicolo
Er Hemmelighed. Tie mig vel dermed!

Battista.

Jeg kan ved Gud ej nok forundre mig:
En Røver fra de Appeninske Bierge,
Som vover sig i naadig Herres Brød,
For ubemærkt at speide Leiligheden!

Ottavio.

Jeg veed det, det er ikke første Gang,
De Vagabonder drive deres Spil

I Skoven mellem Reggio og Parma,
Og overalt hvor der er Haab om Rov.
Dog vær du rolig. Han er alt i Fallen.
De Andre lokke vi der ogsaa snart.

Battista.

Hvad dog man maa opleve? hvilke Folk
Der gives her i Verden!

Ottavio.

Nok om dette.
Tael mig om hvad der er mig mere vigtigt:
Troer du, Antonio kommer end i Dag?

Battista.

Han er paa Veien alt, vi see ham snart.

Ottavio.

O, min Maria! var du ogsaa med!

Battista.

Hun kommer sikkert Excellenza! hvor
Man Ærter skyder, der flyver Duen ind.
Mig synes kun betænkeligt i Sagen, --
Hvis naadig Herre mig tillader at --

Ottavio.

Hvad mener du?

Battista.

Nu, Eders Naade staaer
Paa Springet til at gifte sig om kort Tid,

Fra Florens vil den skiønne Coelestina
Jo med sin Fader Ricordano snart
Besøge Jer. Hvor vil det gaa?

Ottavio.

Vær rolig!
Den skiønne Coelestina er saa himmelsk
Som hendes Navn. Endskiøndt jeg nu som Christen
Maa ære, elske høit det Himmelske,
Saa er jeg dog et Menneske; som sig
Maa mig det Jordiske jo ogsaa glæde!
Hun straaler -- men saa kold som Vintersolen,
Hun er mig altfor høi, for viis, alvorlig.
Jeg tvivler om hun ægter mig; ifald
Det skeer, da giør hun det af Føielighed
Til hendes Fader kun, som ønsker det;
Vist ej af Kiærlighed til mig.

Battista.

Ih nu!
Det giver sig med Tiden, naadig Herre.

Ottavio.

Kan være, og kan ogsaa ikke være.
Jeg tigger ingen Elskov; dog indtager
Mig hendes Deilighed og hendes Rigdom.
I Florens lever ingen ædel Yngling,
Der ikke holdt det for den største Lykke

At faae den skiønne Piges Haand. Jeg ønsker
Mig slig en Kone; det vil smigre mig
At eje hvad saamange Andre ønske.
Men ogsaa Hiertets Ømhed har sit Krav;
Der maa den høie Coelestina staae
Tilbage for den yndige Maria.

Battista.

Men, Exellenz -- to Koner i et Huus!
Hvorledes vil det gaae?

Ottavio.

Godt. Coelestina
Er værmerisk og ung, mistænker ej;
Maria er beskeden, blid og stille.
Hvad mig for Hovdet staaer, det er kun det
At her Antonio skal male Loftet.
Min Brud forstaaer sig meget vel paa Kunsten;
Hun maler selv. Jeg veed kun lidt deraf.
Jeg arved alle disse Sager efter
Min Onkel. Nu! det forekommer mig
Ret smukt, som anden Pragt; ej meer ei mindre!
Hvis nu Antonio maler Loftet slet,
Saa staaer jeg i en Maade. Han er dog
Jo kun en ubekiendt og fattig Maler.
Det ærgrer mig; jeg vilde gierne seer du!
I hendes Øine gielde for en Kiender.

Battista.

Ja, det er rigtig nok det Allerværste!
Thi jammerlig er Karlen, naadig Herre!
Det kan I troe mig paa mit Ord.

Ottavio.

Og hvad
Forstaaer da du deraf? Du hader ham!
Tie stille!

Battista.

Nu, vi faaer at see. Men kommer
Han ej igiennem Haven alt?

Ottavio.

I Sandhed?

Battista.

Ja vist! Han staaer og seer paa Blomsterbedet,
Som en Landstryger, med sin Bylt paa Nakken.
Han lugter til dem. Pluk dem om du tør,
Saa skal jeg tale med dig!

Ottavio.

Lad det være.
Jeg træde vil tilside nu. Palladset
Med sine Sale, Møbler, Tienere,
Maa imponere ham; paa slige Folk
Virker den prægtige, den ydre Glands

Meer end man skulde tro. Saa kommer jeg.
Jeg maa endnu forklare mig i Dag.

Battista.

Var det ej bedre ved en Leilighed -- --

Ottavio.

Jeg stiæler ej, hvad jeg kan ikke kiøbe.

(han gaaer).

Battista (allene).

Du stieler ej? Saa vil jeg stiele for dig.
Thi hævne maa jeg mig, og hævne blodigt,
Saa sandt jeg er en ægte Calabreser.
Skiøndt truet blot, har dog alt Pidskeslaget
Af Mikel Angelo med røde Strimer
Paa Ryggen friskt op mit Had til Brand.
Og før sig kiøler ej mit hede Blod,
Før den Forræders flyder! - -

(han grubler et Øjeblik).

Nicolo

Er Røver? - Godt! - Han lette stal min Byrde!
En Røver maa jo godt forstaae at m - - tys!
Jeg er ej Versemager; vil ej rime!

(han gaaer).

Antonio.

(kommer med sit Billed paa Ryggen; han sætter det fra sig, og synker ned paa en Stol).

Her er jeg endelig! Hvor jeg er træt.
Det er saa hedt; Veien saa lang; og Solen
Saa brændende. - Her er det friskt og luftigt.
De Store have det dog godt; kan boe
I disse kiøle, høie Steenpalladser.
Som dybtudhulte Klipper standse de
Derude Solens Straaler! Frit sig løfter
Den stolte Hvælving; brede Piller skygge;
I Vestibulen risler kolde Vandspring
Og kiøle Luft og Muur Du gode Gud,
Hvem ogsaa kunde boe saaledes! -- Nu!
Det kan jeg snart. -- Hvor mageligt man stiger
Ad disse brede, svale Marmortrapper!
Antike Buster staaer i Nicherne
Og see paa Een, saa fornemt og saa roligt! --

(Han kaster sit Blik omkring).

Her er en Soel! den maa vist være herlig.

(Han springer op).

Ha -- hvad! hvad seer jeg? fuld af Malerier?
Ak! det er Billedsalen! Hellige Moder!
Jeg midt i Templet staaer, og veed det ej;

(Han folder sine Hænder).

Her hærge da Italiens Mesteres
Udødelige Værker; og skal hænge
Som skiøntbemalte Skiolde over Graven
Af døde Helte; Tegn paa deres Daad.
Almægtige Gud! hvad skal jeg først betragte?
Landskaber, vilde Dyr, Helte, Madonner!
Mit Øie sværmer som en salig Bi
Paa hundred skiønne Blomster. Ak! jeg skuer
For lutter Skuen intet; føler kun
Min Kunst, din hellige Nærværelse
Med Kæmpekraft at virke. Jeg maa græde!
Maa knæle ned i mine Aners Tempel.

(Han knæler, derpaa staaer han op og betragter Billederne med naiv Glæde).

See der! der hænger strax et deiligt Stykke!
Dog nei -- det er ej deiligt! -- Alting kan
Ej heller have lige Værd. -- Hvad seer jeg?
Nei, det er alt for nydeligt! Nu har
Jeg aldrig Mage seet: En gammel Kone
Staaer der og skurer Kiædlen i sit Kiøkken;
Hist sover hendes Kat; den blonde Dreng
Udblæser Sæbebobler af en Pibe. --
Det er endnu mig aldrig faldet ind,

At slige Sager ogsaa kunde males;
Og her det skinner dog saa blankt og net
I hendes Kiøkken, at det er en Lyst.
Ja! man maa see det i den hule Haand.
Hvor herligt Solen fra de grønne Løv
I Vindvet skinner ind i Messingkiædlen. --
Hvem har dog malet det? Mon ikke Navnet
Staaer under der? (læser) "Flamlænder, Ubekiendt"
Flamlænder? hvad mon det er for en Landsmand?
Mon Flamland ligger mange Miil fra Mailand?
Deroppe hænge store Stykker: Borde
Med Blomster; Glas med Viin, og skrællede
Citroner; Hunde; nydelige Fugle! (springer af Glæde)
Det er dog altfor smukt. Ha! ha! ha! ha!
Der tæller fire Giærrige Dukater. (Læser)
"Messys!" Det Navn har jeg jo aldrig hørt. -
Men seer jeg ret? Det er jo Christi Fødsel.
Ha! ha! det kiender jeg ret godt; det har
Mester Mantegna her af Staden giort.
Hvor herlig gaaer Huulveien ned, derhenne.
Hvor skiønt de hellige tre Konger staae
For Barnet, og den ædle Himmeldronning. --
Der er et andet Stykke, dette liig;

Dog lidt pudseerligt; ret godhiertigt! Ak!
See Oxen støder ud igjennem Krybben
Madonna med sin Tryne; er nysgiærrig.
Mildt griner Moren. Det er ærligt meent!
Den Lille griber i den gyldne Æske;
Vil have Legetøi. (Læser) "Alberto Duro."
Ha ha! det er en Tydsker veed jeg. Paa
Den anden Side Alperne seer man
Er ogsaa Menneskker: selv Kunstnere! --
Men Himmel! hvilket herligt Billed der!
En ung Fyrstinde saadselig og deilig;
Hvor brænder Øiet, leer den lille Mund;
Hvor smukt den røde Hat dog klæder hende
Af Fløiel, og de vide Fløielsærmer.
Af? "Lionard da Vinci." -- Ja, det troer jeg!
Er det et Under? ha, det er at male!
Der er endnu en Konge! han er giort
I Lionards Maneer; monstro det er
Af ham? Maaskee har han det malet i
Sin Ungdomstid! (læser) 'Af Holbein' Denne Maler
Er mig aldeles ubekiendt. Det er
En sielden Kunstner, Lionardo lig,
Dog ej saa skion og ædel. -- Ser deroppe!
Ser Gamle kiender jeg. Hvorledes lever

Du vakkre Perugino hisset, med
Den grønne Tone, og med Symetrien
Til begge Sider, med Gientagelsen,
Og med den hellige Sebastian?
Du var en sielden Mand; en Smule meer
Opfindelse ej havde været ilde (læser under et Stykke)
"Johan Bellin" o, hvilken herlig Kunstner!
Der trone de, de Mægtige! der hænger
Et herligt Værk, i Legemsstørrelse,
En ædel Olding! ha! den hellige Job.
Stort tænkt, og stort fuldendt. Ha! det er vist
Af Rafael. (læser) af "Fra Bartholomæo."
Ak Gud! den fromme Munk! -- Det giør ej let
Dig mange andre fromme Munke efter.
Hvo faaer vel Tid at see det alt igiennem?
Et Silkeforhæng skiuler Salens Baggrund,
Ha! det er udentvivl det allerbedste.
Det maa jeg see endnu, for Herren kommer.
(Han staaer Forhænget tilside, og opdager
Rafaels hellige Cæcilia).
Den hellige Cæcilia! - Ja, ja!
Der staaer hun med sit Orgel i sin Haand!
Adspredt og brudt for hendes Fødder ligger
Verdslige Giger. O! men Orglet selv

Maa synke taus med Haanden, da fra Himlen
Hun hører Englekoret. Det stiger!
Ha! hvo har dette giort? Det er ei Malning,
Nei, det er Digtning! Her sees ikke blot
Den store Kunstner, men den store Mand.
O, det bevæger mig dybt i mit Hierte!
Her er den høie, hellige Poesi
I Farver klædt. (begeistret) Det vilde ogsaa jeg!
Det stræbte jeg i mine bedste Timer.

Ottavio.

(træder fornem ind i Salen. Antonio spørger ham imøde, uden at hilse, ganske fordybet i Maleriet).

Hvo har giort dette Billed?

Ottavio.

(studser, men fatter sig, og siger kold)
Rafael!

Antonio.

(slaaer sig henrykt for Brystet).

Ha! jeg er ogsaa Maler!

Ottavio.

Kiære Ven!
Det vidste jeg for nogle Uger siden;
I maae alt have vidst det flere Aar.

Antonio.

Nu, nu veed jeg det først.

Ottavio (afsides).

Indbildske Taabe!
Battista havde Ret. (høit) Min kiære Mester
Jer Selvtillid, jert Mod fornøier mig.
Det gaaer Jer modsat andre Kunstnere,
Som stod tilintetgiort for dette Billed
Og følte dybt i Sielen, de var Intet!

Antonio.

(stedse med Øiet paa Billedet).

Ja, det begriber jeg. Hvis Fattigdommen
For denne Fylde føler ej sin Afmagt,
Saa føler den det aldrig.

Ottavio (sagte).

Dette Væsen
Er reent forvandlet troer jeg. (høit) Derimod
I lader til at føle Eders Styrke.

Antonio.

Ja Herre, ja! her føler jeg mit Liv.
Her føler jeg det at jeg er en Kunstner.
Her skuer jeg mit Hiertes høie Stræben
Og Billedet dybt i mit Inderste
Saaledes udtrykt, som jeg ahnte det

I Livets lykkeligste Øieblikke,
Og som det sielden lyktes mig at danne.
Mit Sind er blomstrende som Rafaels,
Min Aand er ej saa stor, og ej saa mægtig.
Min Pensel er maaskee meer smidig øvet;
Hans Hiærne fatter meer, er mere stærk.
Jeg smiler stedse; Rafael er alvorlig.
Jeg er henrevet, Rafael river hen!
Gud, hvilket Værk! her seer jeg hvad jeg er,
Her er min Maalestok. Det hæver mig;
Thi o! jeg føler mig i Himlens Nærhed;
Men som et Menneske er Englen nær.
Og medens høit af Salighed mit Hierte
Begeistret svulmer, bøier sig mit Hoved
Ærbødig for den aldrig naadte Storhed.

Ottavio.

I har vel bragt Jert eget Arbeid med?

Antonio (fatter sig).

Der staaer det hist i Krogen, naadig Herre!

Ottavio.

Saa hent mig det. - Ret smukt, ret bravt i Sandhed.
Den skiønne Kone sidder som hun leved.
Oprigtig talt, hvad jeg kun lider ej,

Er Klædedragten. Hvorfor har I ej
Malt hende saadan som hun gaaer i Livet?
Ved Gud! Maria kan man ej forskiønne.

Antonio.

Jeg tænkte her at male en Madonna.

Ottavio.

Og er Maria da ej Eders Donna?

Antonio.

Tilgiv, min Herre! Jeg forstaaer Jer ej.

Ottavio.

Jeg veed det nok. I Kunstnere, I leve
Meer i Indbildningen, end her i Verden.
I elske Luftphantomer, skiønne Drømme
Meer, end hvad aander virkelig omkring Jer.
Nu, jeg kan intet have derimod,
Enhver maa følge sin Tilbøielighed.
Jeg er ej Kunstner, ej Poet, jeg tager
Til Takke med det Virkelige. Altsaa
Kan vi to leve ret fortrøstigt sammen;
Vi overskrider ej hinandens Grændser,
I elsker Idealet - jeg Personen.

Antonio.

Tilgiv mig! jeg forstaaer endnu ej rigtigt -
Hvad meener Eders Naade?

Ottavio.

Kiære Anton!

Saa lad os tale aabenhiertigt sammen:
I er en trofast Mand; forstaaer Jer ej
Paa det, vi Hofsolk pleje kalde Fiinhed.
Nu Anton! see: I er en fattig Mand!
Det giør mig ondt for Jer; I slides op,
I maler smukt, og bliver ubekiendt.
Hvad kan det hielpe Jer, at Eders Lys
Staaer under Skieppen? Nu velan! jeg giør
Jer lykkelig. Mit giestfrie store Huus
Staaer daglig aabent for en Mængde Giester.
Her skal I male uden Næringssorger.

Antonio.

Er det i Sandhed ingen Drøm, min Herre?
Begynder Lykken virkelig at smile?
Ak fra min første Ungdom svæved' den
Med Spot mig som en Lygtemand for Øiet.
Naar jeg greb efter den, da var den borte!
Og pludselig stod jeg som før i Mørke.

Ottavio.

Jeg giør Jer lykkelig; ved alle Helgen!
Det var en Grumhed, ej at ville giøre
Sin Næste lykkelig, naar man formaaer det.

Antonio.

I tænker meget dydigt.

Ottavio.

I, som jeg

Antonio.

Jeg har vist stedse følt det dybt.

Ottavio.

Ej sandt?

I giorde ogsaa mig ret lykkelig,
Hvis I formaaede det?

Antonio.

Ja, det forstaaer sig!
Men, naadig Herre! I er Lykkens Barn;
Hvad har en fattig Mand, som I kan ønske?

Ottavio.

O, kiære Anton! det er alt ej Guld,
Som glimrer - Jeg er ikke lykkelig.

Antonio (ved sig).

Den arme Mand, det giør mig ondt. (høit) Umuligt,
Min unge naadig Herre? Har I ej
Alt hvad et Moders Barn kan ønske sig?

Ottavio.

Alt har jeg, kun det Bedste blev mig nægtet.

Antonio.

Det Bedste? Ei, det troer jeg kan Enhver
Dog have naar han vil.

Ottavio.

Hvad kalder I
Det Bedste, Anton?

Antonio.

Tillid til sin Gud,
Et trofast Hierte, god Samvittighed.

Ottavio (stulse).

Ja saa! Der har I Ret! - Det er det Bedste -
For Evigheden - Men da Mennesket
Dog lever med i Tiden, er dog ogsaa
Et Bedste der, nødvendig til hans Held.

Antonio.

Vel sandt!

Ottavio.

Vi kalder Aabenbaringen
Af alt Guddommeligt paa denne Jord
Jo Kiærlighed; om nu den i det Store
Sig viser, som Genie, som sielden Kunst;
Hvad heller meer indskrænket, sammentrængt,
Til en elskværdig Gienstand; af alt Enkelt
Det Skiønneste: til en huldsalig Qvinde!

Antonio.

Og hvilken Kunstner leved' end paa Jorden
Som trofast i sit Bryst ej huldt forbandt
De tvende Kiærligheder?

Ottavio.

Nu, Fru Musa
Er Herskerinde dog i Kunstnerhiertet.

Antonio.

Naturlig, thi den Elskte er jo Musa.

Ottavio.

Og denne Musa vexler maanedlig.
Af Muser gives der kun sparsomt regnet
Ni himmelstionne, søde Glutter, veed I.

Antonio

Hver Musa deler ud sin egen Kunst,
Og hver en Kunstner har sin egen Musa.

Ottavio.

Den store Rafael, for hvem I der
Har bøiet Eders Hoved, havde fleer.

Antonio (rørt).

Den arme Rafael! thi han havde Ingen.

Ottavio.

Rafael ingen Musa?

Antonio.

Jo! i Himlen,
I fine Ahnelser, sin Længsel, hvad
Han kaldte selv sin himmelske Idee.
Nu, har han fundet hende! Nu behøver
Hans Aand ej meer, en smægtende Cæcilia,
Sit ædle Blik til Himlens Blaa at hæve
Om hiærlig, salig Tilfredsstillelse.
Nu er hun hans, han favner, kysser hende.
Her søgte han forgieves, arme Rafael!
Derfor nedkastede' tørstende hans Siæl
Sig vildt i Sandsers Hav, og drak Bedøvning.

Ottavio.

Er I da lykkelig?

Antonio.

Ved Gud, det er jeg.
Du arme Rafael! hvad hialp det dig,
At du var skiøn og blomstrende? Hvad hialp
Dig dine mægtige Venner, Paven, Rom?
Hvad hialp dig den vellystige Bagskone,
Og Cardinalens skrygge Døderdatter?
Du fandt dog ej det første Held paa Jorden:
En hund, en dydig troefast Ægtemage.
Du fandt dog ingen alsidig Maria.

Hvad var dit Held? O hvor jeg føler mig
Langt meer lykfalig i min lille Hytte!

Ottavio.

Og er det da saa vist, at virkelig
Maria elsker Eder?

Antonio.

Ja, min Herre!
Saa vist, som at jeg lever.

Ottavio.

Godt! - Jeg mener
For Jer, ej godt for mig. Gud være med Jer!
Jeg agter ej at hindre Eders Lykke.

Antonio (studser).

Ottavio.

Jeg troede at I elskte kun Jer Musa;
Og Eders Kone som en Evas Datter
Sig selv, og næst sig selv, hvad kildre kunde
Bedst hendes Sandser og Forfænglighederne.
Derfor indbød jeg Eder hid til Parma,
Og giorde Plan til Alle vores Lykke.
Nu seer jeg vel, det gaaer ej an. I sværmer,
Og Eders Kone ligesaa. Det være
Nu Virkelighed eller Sværmerie,
Alt som giør lykkelig, er Virkeligt.

Og dermed Gud befalet Anton! her
Kan I ej blive; vil det neppe selv
Da I har dette hert. Men frygt kun ej
Jeg skal ej snige som en Ræv mig ind
Ved Nattetid i Eders Dueslag.
Om ogsaa jeg en Elsker er af Duer,
Nu, jeg behøver ej at stiele dem;
At røve dem; jeg kiøber mig dem heller
Paa Torvet aabenlyst, ved høilys Dag.
Lev vel min Ven! hils Eders smukke Mage.
Ved Gud! jeg meente det os Alle ærligt.
Har Een i denne Sag Grund til at klage
Saa troer jeg det er mig; den Eneste
Seer I, som gaaer derfra med torre Munde.
Farvel! Jeg kiøber Eder oftere
Et Billed af imellem. Bliv i Salen
Da see Jer om saalænge som I vil.
Baptista strax skal bringe hvad jeg skylder.
(Han gaaer).

Antonio (allene).

Saaledes var det meent! det var hans Varme
For Kunst; hans Kiærlighed og Agtelse
For Kunstneren! hans Understøttelse! --
Jeg Laure' har ej ver en Løgemand

Mig atter narret, lokket! O men jeg
Er hævnet; thi han gik beskiæmmet bort. -
Beskiæmmet? Hævnet jeg? Ha, staaer jeg ikke
Som et enfoldigt Lam, og taaler rolig
Fornærmelsen?

(heftig).

Jeg æsker ham til Tvekamp!
Jeg taaler ej en slig Forsmædelse.
Er han en Adelsmand, er Adelskiød
Tilfældig saadan avlet? Nu, jeg er
En Adelsmand! En Udvalgt! Jeg vil leve
I Tidens Bog, naar han er Støv og glemt! -
Men jeg forstaaer jo ej at føre Sværdet.
Nu, saa maa Kuglen være Voldgiftsmand! -
En Morder? - ha! - nei, heller en Fornærmet.
Og falder jeg: Maria! min Giovanni!
Og du høitelskte Kunst!

(rolgere).

O latterlig
Er denne Harme. Krigere maa kæmpe!
For dem er Trods, Foragt for Død nødvendig.
De giør ej Andet; det er deres Ære!
En Kunstner vinder aandeligt; saa hører
Han og til Geistlighedens fromme Stand.

Gud lagde ikke Spydet i hans Haand.
Den lette Tryllestav, som maner Aander
Kan skabe, og tilintetgiøre Livet. -
Ja, jeg vil taale Haanen, som det Godes
Forbillede her i Verden taalte den.
Thi hvo som her paa denne dunkle Jord
Vil virke for det Høieste, det Bedste, -
Maa som en Martyr taale Spot i Nøden,
Hans sande Liv begynder efter Døden.
Nu see mig om? betragte disse Værker?
Hvor kan jeg det? Hvad jeg har maattet udstaae
I denne Dag? Haab! Spot, Fortvivlelse,
Den største Glæde, Hede, Last, Foragt!
O jeg er meget træt, mit Øie sløvt;
Jeg kan ej nyde denne Herlighed!
Den Herlighed hvorefter jeg har længtes
Saalænge, som nu er mig ganske nær,
Kan ej hufvale mig. Mat Slaphed trykker
Mig blytung mine Lemmer. Hvilken Afmagt! -
Ak jeg vil hvile mig et Øieblik
For at faae Kræfter til at vandre hiem.
(Han sætter sig paa en Stol i Krogen og slumrer ind.)

(Ricordano træder ind med sin Datter Coelestina; hun har en Laurbærkrands i Haanden).

Ricordano.

Her er vi da mit Barn.

Coelestina.

Som Fremmede.
Ej sandt min Fader?

Ricordano.

Slemme Coelestina,
Fordi du vil det.

Coelestina.

Og du vil det, Fader!

Ricordano.

Jeg vil din Lykke; ja, ved Gud! det vil jeg.
Du troer at finde den ej hos Ottavio?
Velan! jeg giver mine Planer op.
Den unge Daare takke maa sin Letsind
Derfor. Dog troer jeg fast endnu: Hans Hierte
Er godt.

Coelestina.

Hans Hierte? Altsaa har han Et?

Ricordano.

I Piger vil at Alt skal være Hierte.

Coelestina.

Saa taler Den, som ejer selv det Største?

Ricordano.

Du Smigerske!

Coelestina.

Ottavio har Intet,
Min Fader, Intet! Han er ikke ond;
Men kold, selvkiærlig, tom, og uden Sæder.
Han elsker ikke mig, jeg ikke ham:
Dog kan min Fader ønske?

Ricordano.

Lad saa være!
Jeg vil forglemme Løftet, som jeg gav
Min Ven Lorenzo paa sin Sotrseng:
Ved Giftermaal imellem Søn og Datter
Fuldkommen at forene vore Huse.
Jeg overtiid mig. Gud mig forlade!

Coelestina.

O det vil glæde Gud min Fader, at
Du ikke giør dit Barn ulykkeligt.

Ricordano.

Ved Gud, naar jeg betænker det, ja Pige!
Det var en Synd slig Rekrutnup som du --
[Jeg kan det sige uden Selvros; vil

Er jeg din Fader; men din Aand, din Skiønhed
Har Gud dig givet, ikke jeg] -- At tvinge
Slig Rosenknup ned i en stenet Grund
I Øieblikket da hver ædel Gartner
I Paradiset som omkrandser Florens
Sig ønsker i Besiddelse deraf!

Coelestina

Min Fader! hvis jeg er en lille Blomst --
Vel! jeg vil blomstre i din Tagestygge
Og jeg vil slynge fast mig til din Stamme.

Nicordano.

Barn! føler end dit Bryst ej Kiærlighed?

Coelestina.

Til Gud, til dig, til alt det Gode, Skiønne.

Nicordano.

Til ingen Yngling?

Coelestina (rødmende).

Nei.

Nicordano

(trykker hende til sit Bryst).

Du søde Uskyld!
End ikke? Nu det kommer, Pige, tro mig!
Den lille Amor hævner sig. Om og
Han lader til at taale nu din Haan --
Ha! naar du allermindst det venter, staaer

Han brat forvandlet til en Silvio
Og giør dig til en smægtende Derinda.

Coelestina

(klapper ham paa Kinden).

Den Tid, den Sorg, min Fader!

Ricordano.

Lille Musa!
Saa maa jeg vel dig kalde. Kold som Is
Forlmaaer du alle Ungerlvendes Elskov,
Og lever kun i Kunsten og Naturen.
For hvem er denne Laurbærkrands bestemt?

Coelestina.

Hvad veed jeg det, min Fader? Som vi gik
Igiennem Slottets Have, bøied sig
En Green af Hækken ud, holdt mig ved Lokken.
Til Straf har jeg den revet fra sin Stamme.
Og i min Haand blev strax en Krands deraf.

Ricordano.

Vist for at krone ham; din Rafael!
Der hænger Billedet.

Coelestina.

O skiønne Sal!

Ricordano.

Det skiønne Tempel maa du nu forlade.

Coelestina.

Ak ja!

Ricordano.

Det kunde være dit.

Coelestina (bedende).

Min Fader!
Har du ej Lyst at kiøbe denne Samling?

Ricordano.

Mit gode Barn! ved du hvad den er værd?

Coelestina.

Nei, den er uskatteerlig. Men Ottavio
Vil være neisom. Guldet elsker han
Langt meer end Billeder. Meer end, din Datter
Du holder værd, vil han ej fordre, Fader!
Seer du? saa vinder du endnu ved Byttet:
Han faaer lidt Guld, og du - du har dit Barn.

Ricordano.

Sødtsyngende fortryllende Sirene! --
Bliv her og glæd dig mellem dine Tavler.
Jeg vil gaae ind og tale med Ottavio.
Jeg siger ham min Meening, din Beslutning.
Han faaer at finde sig deri.

Coelestina.

O Fader!

Det giør han vist; han er en artig Hofmand.
Tro mig, det Offer koster ham ej meget.

Ricordano.

Om du ej ægter ham, saa bliver du
Jo derfor dog hans Syster, hans Veninde.

Coelestina.

Forstaaer sig! og som systerlig Veninde
Vil, som idag, jeg ofte komme her,
For at besøge ham -- og Billedsalen.

Ricordano.

Ha! du er slem.

Coelestina.

Jeg kommer strax bagefter.

Ricordano.

Er du forlegen ej at see den Arme,
Nu da du dog har givet ham en Kurv?

Coelestina.

Ak Gud! det er jo kun en Spøg det Hele.
Jeg maa dog fylde Kurven ham med Blomster.

Ricordano

Ha Pige! fy, men skadeglystne Skabning!
(Han gaaer).

Coelestina (allene)

Nu er jeg mellem mine Billeder!
Jer, skiønne Kunstens Værker, skulde jeg
Nu reent forlade? Nei, min Fader maa
Mig kiøbe denne Skat; den skal i Støv
Og Barbari ej muldne hen; reent uden
Beundring, uden Fryd for skiønne Siæle.
O min Cæcilia! for dine Fødder
Nedlægger jeg min Laurbærkrands!
(I det hun vil nedlægge den, standser hun.)
Hvad seer jeg?
Et Malerie? et nylig malet Billed
Staaer støttet op til Væggen? Er det muligt?
Ottavio kiøber Billeder? Nu, det
Maa være godt!
(Hun vender det om).
Hvad seer jeg? Drømmer jeg?
Det Billed har Antonio Allegri,
Den store, ubekiendte Maler giort;
Af hvem jeg alt har copiert saa meget;
Om hvem os Mikel Angelo og Giulio
Saa meget har i Dag fortalt paa Veien,
Hvor vi hverandre mødte. Buonaroti

Har givet ham sin herlige Signetring;
Vil tale kraftigt for ham, hos sin Hertug.
(Hun betragter Billedet.)
Ak Gud, hvor det er herligt, levende!
Guds Moder, hvilket vennesaligt Ansigt!
Høi Skiønhed, jordisk Ydmyghed forenet.
Vor Frelser huld i barnlig Majestæt.
Giovanni! - Nei, den Unge kunde jeg
Paa Skiødet tage, kysse tusend Gange!
Du søde Dreng! Nei, han er alt for deilig.
O han er uden al Tvivl malet efter
Naturen; saadant kan man ej opfinde.
O hulde Billed, fuldt af Følelse!
(Hun staaer fordybet i Betragtning, derpaa siger hun:)
Det Billed maa jeg krandse! Nu forstaaer jeg
Hverfor sig Grenen bøied', hvi den holdt mig
Tilbage. O det var en Anelse,
Om hvad jeg skulde see. Ak kunde jeg
Saaledes krandse Kunstneren; forstaaer sig,
Saa at det Ingen mærked', selv ej han. --
Nu, jeg vil her ham krandse i sit Billed.
(I det hun vil hænge Krandsen paa Billedet, bliver hun Antonio vaer.)

Gesu Maria! der er jo en Mand!
(Hun farer tilbage, men fatter sig strax igien)
Han sover dybt. Hvem kan den Mand vel være?
Hvorledes kom han her i Billedsalen?
(Hun nærmer sig forsigtig).
Han er ej Ridder, heller ingen Borger;
En Tiener endnu mindre. Han er simpelt,
Lidt skiødesløst paaklædt; fattigt men renligt.
Et deiligt Hoved! blegt! Hvor ædle Træk.
En hvælvet Pande! - Himmel, seer jeg ret?
Han har jo Buonarotis store Ring
Der paa sin Finger? -- Alle gode Helgen!
Det er Antonio Allegri selv;
Han har et Billed bragt Ottavio;
Er, træt af Veien, slumret ind paa Stolen.
(Hun betragter ham med den største Deeltagelse; og da hun seer at han sover, knæler hun for ham, for bedre at see ham i Ansigtet).
Ak Gud! hvor seer han from og ædel ud.
Han lader til i denne Verden alt
At have lidt stor Hierteforg og Modgang.
Dog kan han ikke være gammel end. --
Du store Mand!
(Hun staaer op, og siger derpaa frygtsom).

Hvis ham jeg turde krandse! -
Dog Himmel nei! hvis han slog Øiet op?
Om Nogen kom? Nei, nei; her vil jeg hænge
Min Krands paa Billedet; saa seer han dog
Naar han er vaagnet, at man har ham kiær.
(Hun hænger Krandsen paa Billedet og træder tilbage).
Saaledes! -- Nei! -- Ak, hvordan klæder det?
Betydningsløst! Den Levende maa sidde
Med blotte Lokker, mens paa Tavlen, der,
Nedhænger skievt en Krands. - Nei, det maa voves!
O alle gode Helgen staaer mig bi,
At heldigt jeg mit Eventyr fuldender!
(Hun sætter ham skiælvende Krandsen paa Hovedet; derpaa viger hun tilbage).
Der er dens Plads! Saaledes skal det være.
Nu Krands er du først paa dit rette Sted.
Skiønt slynger den sig i de dunkle Haar!
Hvor herligt under den sig Panden hvælver.
Saa er det ret. O Gud skee Lov, det lykkes!
Og nu lev vel! vi seer os snart igien.
Han aander, rører sig? Paa Flugt! Paa Flugt!
(Hun iler bort).

Antonio.

(træder bestyrtet frem, opvaagnet af en Drøm).
Hvor er jeg nu? Ha, denne mørke Hule
Er ej Elysium. (besinder sig) Ak Gud, jeg var
Indslumret, jeg har drømt. - Nei! - Meer end Drøm!
En Forsmag paa den fierne Salighed. --
Jeg stod i hine lykkelige Enge,
Langt skiønnere end Dante dem beskriver,
I Musalunden, for det skiønne Tempel.
Høit, mægtigt bygget af hin hvide Marmor.
Granitne Piller, colossale Statuer,
Og inden fuldt af Malninger og Bøger.
Rundtom i Græsset var om mig forsamlet
Oldtids og Nutids største Kunstnere:
Poeter, Billedhugere, Malere,
Bygmestre, Musici og Architekter.
Den store Phidias sad paa en Skulder
Af Herkulsstøtten, som en lille Flue;
Og hugged flittig fra sig med sin Meisel;
Og ridste klart den hele Kæmpebygning
At holde fast, harmonisk i sin Aand.
Apelles dypped smilende sin Pensel
I Morgendug, og malte Undersyn
Paa Skyer, som blev baaret bort af Engle

Taus ved sit Orgel saae jeg Palæstrina,
Dets Sølverpiber gik igiennem Verden,
De fire Hiørners Vinde blæste Tonen.
Hos ham stod huldt Cæcilia og sang.
Gubben Homer sad ved sin hellige Kilde,
Han sang -- og rundtom lytted Digterne!
Mig leded ind i Kredsen ved sin Haand
Den høie Rafael; skiøn som i Livet,
Kun Sølvervingen flød ham ned fra Skuldren.
Da traadte frem -- jeg vil det aldrig glemme,
Den hulde Musa, en livsalig Jomfru!
Reen som den unge Morgendug; udsprungen
Og frisk og rødmende, som Morgenrosen.
Hun satte mig med sin sneehvide Haand
Den friske Laurbærkrands om Issen; sagde:
"Jeg vier ind dig til Udødligheden!"
Da vaagned jeg. Ved Gud, det forekommer
Mig end, som havde jeg en Krands om Issen.
(Han griber til Hovedet, og faaer Krandsen i Haanden).
Gud, hvad er det? Hvad seer jeg? Er det muligt?
Min Musa har i Sandhed kronet og
Indviet mig? Jeg har ej drømt! O Himmel,
Skeer der endnu Mirakler her i Verden?
(Battista kommer med Nicolo, som bærer en stor Pengepose).

Antonio.

Min Ven! Battista! hvo har været her?

Battista.

Hvad veed jeg det? Der har I Eders Penge,
Som I af Greven faaer for dette Billed.
I Kobber maa I tage denne Sum;
Dermed betaler Bonden Adelsmanden,
Hvad han ham skylder. Det vil sagtens bøie
Jer Ryg en Smule; men hvad skader det?
Hvis og I er et Under i at male,
Saa glem dog ej at Eders Fader var
Lastdrager! Byrdens Tyngde paa Jer Ryg
Vil smukt erindre Jer om Eders Stand.
Det er ret godt at have slig en Bækker;
Det er et Huusraad med Indbildning! Hovmod!

Antonio.

Battista! giv mig Sølv, ifald I kan;
Om end ej Alt, saameget blot, som jeg
Idag, imorgen bruger. Veien, veed I,
Er lang; jeg har alt nylig giort den eengang;
Er træt; og skal nu slæbe denne Last?
Giis mig den Godhed, Ven!

Battista.

Hvad Ven? Jeg er
Jer Fiende, og vil blive det.

Antonio.

Hvorfor?

Battista.

Den Skiændsel og Beskiæmmelse, som jeg
Har lidt i Dag af Mikel Angelo,
Maa jeg kun takke Eder for. Men bi!
Den ene Godhed er den Anden værd.

Antonio.

Hvad kan da jeg for det?

Battista.

Nok! der er Penge.
Hvad I mig skylder, har jeg taget alt.
Nu pak Jer fort, og vov ej oftere
At sætte Eders Fod i dette Huus.

Antonio.

I er fortørnet.

Battista.

I faaer Pengesummer?
Kostbare Ringe? Laurbærkrandse, seer jeg?
Nu, Dannemand! jeg maa dog ogsaa ofre
Paa Eders Alter.

Antonio.

Tving dog Eders Vrede.

Battista.

(bider sig i den sammenbukkede Pegefinger).

Nei, jeg vil heller kiøle den.

Antonio.

Giør hvad

For Gud I vil forsvare. Jeg er rolig.

Jeg eier, hvad I synes at foragte:

En reen Samvittighed. Giør I mig Ondt -

Den Evige vil det vende til mit Bedste.

Farvel! Jeg skilles fra Jer uden Had.

Min Sæk, Min Byrde nedslaaer ej mit Mod.

(Han sætter sin Krands paa Hovedet, og tager Sækken paa Ryggen)

Du skal dit Brød fortære daglig i

Dit Ansigts Sveed! har selv Gud Herren sagt.

Om ogsaa Lasten tynger ned mit Legem -

Mit Hoved hæves af de hellige Laurbær!

Jeg iler let afsted med freidigt Mod.

(Han gaaer).

Battista (efter en Pause).

Den Sæk er tung at bære, Nicolo!

Nicolo.

En dygtig Sum!

Battista.

Halvfierdsindstyve Skudi!

Men hvad er det vel mod den skiønne Ring,

Han har paa Fingren? Den er uskaterlig.
(Pause).
Hvad er vel Klokken nu?

Nicolo.

Vi har en Time
Saavidt jeg troer, endnu til Ave Maria.

Battista (med Betydning).

Saa synker Solen! slukkes Farverne!
Han maa endnu i Aften til Correggio;
Dog, Skoven er jo kiølig, skyggefuld;
Der svales han vel snart! -- Hvad jeg vil sige:
Du bad mig, troer jeg, Nikolo, idag
Om at gaae lidt hen til din gamle Moder.
Vi havde alt for meget at ta'e Vare.
Men nu er intet meer i Veien. Vel,
Saa gaa da! Men imorgen Formiddag
Maa du dog være her igien.

Nicolo.

Jeg takker.
I giør en større Glæde mig, min Herre!
End I formoder.

Battista (smilende).

O siig ikke det.
Jeg veed ret vel hvad det har at betyde,
Iblandt igien at see sin Slægt og Venner.

Nicolo.

Jeg takker Jer endnu engang!

Battista.

Selv Tak!

(Nicolo gaaer.)

Han gaaer! - Fortræfligt! - Er du nu i Sandhed
En Røver, Morder, nu saa viis os det!

(Han staaer et Øieblik i Tanker, derpaa siger han.)

Jeg har ej overtalt, ej tinget ham! -
Han gaaer at see sin Moder! - Nu, at give
En Søn Tilladelse at see sin Moder,
Det er en christelig, en ædel Gierning.
Jeg har en reen Samvittighed! - Ifald
Antonio nu falder? - Ha, saa er
Det Himlens egen Straf og ej min Hævn.
Jeg vasker mine Hænder, er uskyldig! --

Femte Handling.

(Skov. I Baggrunden Silvestres Hytte. En larstaaende Eeg staaer ved Hytten, og er indrettet til et Capel; midt i Stammen er et lidet Skab omvoxet af Bark, hvori Magdalena-Billedet hænger. Smaae Steentrapper gaae op til Træet, hvis grønne Hvælving er klippet som et rundt Tempel. I Forgrunden staae Plataner; paa højre Haand sprudler en Kilde giennem Stene ud af en Jordhøining, og slynger sig som Bæk igiennem Skoven).

Valentino

(en gammel Røver, stor og stærk, sortbrun af Ansigt; Haarene har han i et grønt Næt, derover en bred rund Hat; med to Pistoler i Beltet, Sværd ved Siden og Bøsse paa Nakken, sidder han grublende ved Kilden.)

Hvor Alting dog forandrer sig med Tiden!
Med alle Ting vor Tænkemaade med!
For tredive Aar siden, naar jeg gik
I denne Skov med Had og Harm i Hiertet
Imod den stolte Verden - ja! da avled'

Mig Skyggen af de mørke Skovens Grene
Mordtanker i mit Bryst. Saasnart jeg saae
En Stamme, som var huul; da stod den mig
Kun som et Baghold, som en Fæstning, for
Fra den at falde Vandreren i Ryggen.
Mig gloede Blomsterne kun da i Øiet,
Som uforskammet Ukrudt, værd at knuse;
Gik unge skiønne Qvinder giennem Skoven,
Da foer jeg som en Tiger efter Byttet.
Og aldrig følte jeg mig mere munter,
End efter slig begangen Heltedaad.
Dybt i min Hule fraadsed jeg og drak
Med mine raske Svende, drømte mig
En anden Pluto, Jovis Broder, Drot
For den forfærdelige Underverden. --
Nu er det anderledes, nu med Aldren!
Nu gyser jeg i denne mørke Hule,
Som sagde Kløften mig: Snart vil du ganske
Henmuldne her. Op med dig! skynd dig! nyd
Det skiønne Lys, mens det dig end er undt. --
Jeg finder ingen Lyst meer i at myrde!
Jeg myrder kun i Harm, af Nød, og som
Saa mangen Fyrste maa: af Politik!
"Den gamle Valentino!" Dette Navn
Giør hver en Læbe bleg, som nævner det.

I Ammestuen stilles Barneskrig
Dermed; og paa Domstolen bliver flux
Den stolte Dommer stum, naar han det hører;
Eller bleg, og taber Pennen i sin Angst. --
Jeg er langt mere frygtet her end Satan.
Ej heller har min Kraft mig end forladt;
Desværre synes Modet derimod
At have taget Afskeed! -- Hvad er dette?
(Han grubler.)
Thi lad saa være, at jeg er en Morder!
Jeg har dog derfor aldrig end hørt op
At være Christen. Nei, det ene lader
Sig ganske godt forene med det andet.
Udsvævelser har jeg i dette Liv
Begaaet ofte; stukket Folk i Brystet,
Snort Halsen til paa Mænd, voldtaget Koner
Og Piger; røvet Penge, og deslige; --
Men det skal ingen Sjæl mig sige paa,
At jeg har levet nogen Dag, hvori
Jeg i det Mindste ej har ærlig læst
Tre Paternostre. Ogsaa er jeg gaaet
I Messen slittig, som det sømmer sig,
Og kiøbt mig Absolution, saavel
For forbigangne, som tilkomne Synder. --

Paa denne Maade skulde man nu tro,
At med Courer jeg farer op til Himmels
Naar Tiden kommer; - Og dog sniger Frygten
Sig mere langsom end en Viturino
Ad Himmelveien op; og før jeg veed det
Fremtræder vel en opbragt Hævnens Engel
Af Krattet, sigter paa mig med sin Bøsse,
Befaler mig at give sig af Haabet
Det Smule, som jeg har - Og styrter mig,
Som Herren Lucifer, i Afgrundssvælget! --

(Silvestro træder ud af Hytten, knæler for Magdalenabilledet og holder sin Aftenbøn.)

Det er den gamle Eremit Silvestro.
Et frygtsomt Menneske! bleg, mager, svag!
Dog straaler fuldt af Ild med Kraft hans Øie.
Jeg svulmer brun og mandelig som Høsten;
Men seer mit Øie jeg i Bækkens Speil -
Da er det mørkt og mat; blegt som Saturn;
Og skiælver koldt kun med en uvis Blikken. -
Saa dødelig og usund er en Tvivl!
Saa fuld af Lægedom et saligt Haab!

Silvestro (gaaer ham imøde).

Guds Fred!

Valentino.

Jeg takker Jer, ærværdige Broder,
For denne Hilsen. Kiender I mig?

Silvestro.

Ja!
I er en Jæger.

Valentino

Rigtig! En Skarpskytte!

Silvestro.

Saa er vi jo Skovbrødre Beggeto!

Valentino.

Og Begge gamle.

Silvestro.

Begge tratte nu
Af denne Verden.

Valentino.

Ja, saa lader det.

Silvestro.

Saa hæve altsaa Begge vi vort Die
Fra denne Jord op imod Evigheden!

Valentino.

Hvis det kun hielper noget.

Silvestro.

Kan I tvivle?

Valentino.

I er en hellig Gubbe! Eder vil
St. Petrus lade ind, saasnart I banker -
Jeg derimod! En vild Krabat, en Jæger,
Som dræbte mangt uskyldigt Dyr i Skoven?

Silvestro.

Og var I selv en Røver: hvis med Anger
I vender Jer paa Døbens Kors til Naaden,
Saa vil det lykkes Eder.

Valentino.

Kiender I mig?

Silvestro.

Jeg kiender Eder, Valentino!

Valentino.

Frygter
I ej?

Silvestro.

Jeg haaber meget meer, med Guds Hielp,
At drive ogsaa Frygten ud af Eder.

Valentino.

Saa kiender I mit Sinds Beskaffenhed?

Silvestro.

Ej Skovens Træer allene hørte tit
Jer Ungers Klage; ogsaa jeg har hørt den.

(Flere Røvere komme med Frands Battista.)

Bruno.

Et skikkeligt Mands Barn med Reisepenge,
Og med en proppet Vadsæk snørt paa Ryggen.
Tillad Kaptain! at Fiærene vi plukke
Af denne Fugl, og at vi dreie Halsen
Saa om paa ham. Det er Battistas Søn,
Giestgiverens, den Kiæltring i Correggio.

En Anden.

Den Bønhas, som smaasusker i vort Haandværk.

En Tredie.

Som tit har nægtet os en kiølig Drik,
Et Nattely og alle Artigheder,
Naar did vi kom, som stakkels Haandværkssvende.

Valentino (opbragt).

En ussel Hykler! et elendigt Kræ!
En feig, misundelig, forbandet Niding!
Mod ham er selv en Løver englehvid.
Thi imod Kraften kan Forsigtighed
Dog væbne sig; men Øglen kryber hen
Med Argelist og stikker lumsk tilbøde.
Ha, naar jeg tænker paa den Niding, svulmer
Mig Galden i det Bryst, som han har saaret!
Thi han er Skyld deri, at Nicostrato
Min Broder, og min Ven i Liv og Død,
Blev hugget ned med Køller; at hans stærke,

Mandhaftige Lemmer skares fra hinanden
Med Bøddelkniv; fordi denne Hund
Tilraadte Øvrigheden grumt at tvinge
Bekiendelsen af ham, spændt paa Torturen.
(høist forbittret)
Ha tag hans Søn! og slagt ham som et Offer!
Saa kiøler end min Hævn sig i hans Blod.
(Røverne ville føre Frands bort, han kaster sig for Valentinos Fødder og raaber)
Barmhiertighed!

Valentino (trækker sin Dolk).
Ha, døe du Øgleæt!

Silvestro
(griber Magdalenebilledet med den ene og Valentinos Arm med den anden Haand).
Barmhiertighed! Hvad har den arme Yngling
Giort dig imod? O tving dit vilde Hierte!
Hvis ej Naturen virker længer med
Sin Storhed paa dit vilde Sind; velan,
Saa viis endnu dog at du er en Christen!
Slaan ham! Plet ej Nærværelsen af dette
Hellige Billed med uskyldigt Blod!
See dette Dødningehoved -- det er dit!
See denne store Bog -- det er den Bibel
Hvori det Bud staaer skrevet og forkyndt:

Du elske skal din Næste som dig selv!
See denne fromme Qvinde! den Heltinde
Rev kraftig sig fra Synden. Gior det samme!
Stands! Ræd din Siæl, og vær et Menneske!

Valentino
(farer tilbage da han seer Billedet; med dæmpet Stemme).

Slip ham! - Ved Gud! den Hellige er nær;
Nærværende; ej hendes Billed: hun
Har selv tilbageholdt min Haand. Seer I
Den Huldе? Sancta Magdalena! seer
I Talsmandinden for de vilde Synder?
Vor Helgen! Seer I hende?

Alle Roverne
(tage uvilkaarligt Hatten af, da de see Billedet).

Ja! Vi see!
Hvor hun er deilig! Ak som levende!
Ora pro nobis Sancta Magdalena!

(De korse sig).

Valentino (rolig til Frands).

Gak hen i Fred! Tak denne Hellige
Kun for din Redning; og næst hende Manden,
Hvis fromme Fantasi blev hende vaer,
Og skilte hende frem for Verdens Øine.

Silvestro.

Det Billed har Antonio Allegri
Den fattige Maler giort; din Faders Nabo!
(Frands gaaer).

Silvestro (til Valentino).

Jeg takker dig!

Valentino (afbrydende).

Vi sees igien i Morgen.
(Silvestro gaaer ind i sin Hytte).

Nicolo (kommer).

Herr Høvedsmand! vel at jeg traf Jer her!
En Maler kaldt Antonio Allegri
Nu kommer strax forbi. Paa Ryggen har han
En dygtig Sæk, propfuld af Kobberpenge;
Og hvad som bedre er, paa Fingeren
En skiøn Signetring.

Valentino.

Hvad? du feige Drog?
Den vakkre Kunstner vil du plyndre nu?
Som maler slige Helgener? som gyder
Selv slige Følelser i Klipperhierter?
Staaer han i Strid ej med den vilde Verden
Som vi? Og bliver han ej som vi forhadt?
Forfulgt? En Kunstner og en Røver! det er
To Alen af eet Stykke! begge skye

Den brede Hverdagslandevei af Livet,
Og bryde sig løvfulde Skyggestier
I Blomsterkrattet. -- Du vil staa en Kunstner,
Infame Troa? og troer at være Helt?
Har derfor jeg i Huset sendt dig til
Den rige Adelsmand, for at du skulde
Arbeiderne af Munden snappe Brøder?
Skam dig for Satan! Du fortiener ej
At høre til et bravt Staldbroderskab
Af tappre Mænd!

Nicolo.

Jeg tænkte --

Valentino.

Som du er til --

(Han vender sig til de Andre befalende).

Nu ned i Hulen alle Røvere!
Jeg meget har i Nat at tale med Jer.
Kun kort Tid kan jeg leve med Jer end;
Thi jeg er gammel, og Samvittigheden
Har ogsaa sine Rettigheder. Lang
Tid nok har jeg mig opslidt for Jer alle!
Man har Exempler paa, at mangen Konge
Sit Septer lagde ned for Aldrens Skyld;
Det giør jeg ogsaa snart! Saa længe som
Jeg raader, skal der Ingen myrdes. Hør' I?

De Rige kan I endnu altid plyndre;
De Fattige skal gaae i Fred. Forstaaer I?
Det er min Villie! Vil I holde den?

Røverne.

Ja, naar kun du vil altid blive hos os.

Valentino.

I Aften røves heller intet meer!
Antonio gaaer frit igiennem Skoven,
Og skal ej finde andre Fugle der,
End dem, der qvidbre smukt i Træets Grene!
(Han gaaer. Alle Røverne følge ham.)

Antonio

(kommer med sin Sæk; paa det blotte Hoved har han Laurbærkrandsen; han kaster Sækken af, og sætter sig afmægtig ved Kilden).
Jeg kan ej meer. Min Kraft har reent forladt mig.
Gud være lovet, her er Kilden! - Havde
Jeg mig et Bæger! - Hatten! - Ak, den lod jeg
I Parma ligge, for ej Laurbærkrandsen
At røve her sin Plads. - Med Hænderne -
(Han øser Vand med Haanden og drikker.)
Ha, det forstaaer ej! det forstærker Tørsten,
Og Blodet stiger mig kun meer til Hovdet
I det jeg bukker mig. - En hidsig Feber

Mig brænder i mit Blod. Hvis kun jeg mægted'
At komme hiem med denne Pengesæk.
Hvor vil Maria ængstes, naar det mørknes
Og jeg endnu ej kommer. - Jeg er syg! -
(Han tager Laurbærkrandsen af og betragter den.)
Hvor den er frisk og kiøl! - Dog brænder Panden!
(grublende)
"Jeg vier ind dig til Udødligheden!" -
Udødlighed begynder først med Døden! - -
Ha, min Gudinde! var det saadan meent?

Lauretta
(en Bondepige, gaaer med sin Spand paa Hovedet syngende igiennem Skoven).

Antonio.
Hvo kommer der, saa munter syngende?
Det er Lauretta jo, vor Nabos Datter,
For end i Qvel at malke sine Gedder.

Lauretta.
Hvad seer jeg? Ih der sidder Mester Anton.

Antonio.
God Aften!

Lauretta.
Kommer I dog endelig?
Maria har ej lidet ængstet sig,
Fordi I blev saa længe borte, Mester!

Antonio.

Det var umuligt mig at komme før.

Lauretta

I er vel træt nu af den lange Gang?
Det er da intet Under.

Antonio.

Kiære Barn!
Giv mig lidt Vand at drikke af din Spand;
Jeg ejer intet hvormed jeg kan øse.

Lauretta.

Hvor har I Eders Hat?

Antonio.

Den lod jeg ligge
I Parma.

Lauretta.

Og hvad har I vundet der
Om Hovedet? Ej, ej! en Laurbærkrands!
Den klæder Eder godt. Hvo gav Jer den?

Antonio.

Den Himmelske!

Lauretta.

I Kunstnere forglemme
Dog alting over Eders Drømmerier.
Jeg vil ej have nogen Kunstner; skal

Jeg eengang giøte mig, vil jeg dog have
En Mand, som husker paa, han har en Kone.

Antonio.

I Sandhed, jeg har aldrig glemt Maria!

Lauretta

(skyller sin Spand og rækker ham at drikke).

Nu, drik alt hvad I kan!

Antonio (drikker begiærlig).

En kiølig Drik

(drikker igien).

Lauretta.

Den kommer dybt fra Underjordens Huler!

Antonio.

(rækker hende smilende og mat Spanden tilbage)

Jeg takker dig, du venlige Rebekka!
Jeg skal til Giengiæld skaffe dig en Mand.

Lauretta.

Jo vist! nu komme vi!

Antonio (vil staa op).

Nu maa jeg gaa.

Min Gud, hvor jeg er mat!

(Han synker ned igien).

Lauretta.

Hvil Jer lidt ud!

Maria er nok gaaet Jer imøde

Med hendes lille Dreng; hun kommer snart,
Saa kan I alle Tre gaae hiem tilsammen.

Antonio.

Jeg veed ej: det er mig saa ængsteligt!

Lauretta.

I er altfor tungsindig Mester Anton,
Det kommer af de Helgenbilleder
I maler. Hvil Jer under dette Træ!
Saa synger jeg en Vise Jer saalænge,
Som godt sig lader høre her ved Kilden.

Antonio.

Ja, syng mit Barn! og giør mig Hiertet let.

Lauretta (synger).

Den Havfru boer under hule Field;
En Pillegrim sidder ved Fossens Væld.
De Bølger skylle med Larm og med Støi,
Med sneehvide Skum fra Klippen høi.
Herr Pillegrim styrt dig fra Elvens Rand!
Saa est du evig min Fæstemand.

Jeg løser fra Legemet Siælen dig;
Let skalt i Skoven du dandse med mig.

Herr Pillegrim styrt dig ned, vær ej seen!
Som Elfenbeen skyller jeg hvidt dine Been;
Dybt skalt du hvile paa røden Coral,
Og over dig nedbruser Fossens Fald.

Forfærd vil flygte den Vandringsmand:
Han staaer som naglet, ej flye han kan.
Den Havfru mild med et Guldhorn staaer;
I Vinden henviste de guldgule Haar.
Han tørster og tømmer det Horn saa brat -
Da føler han sig saa svag og mat.

En Gysen ham farer i Marv og Blod
Thi han har drukket af Dødsens Flod!
Han synker ned i de Blomsters Skiød;
Der ligger den Pillegrim bleg og død.
Da bevne de skummende Bølger op
Og suger i Svælget den blege Krop.

Fri har nu Siælen hans Liig forladt,
Nu svæver i Skoven den mangen Nat.
I Vaar, naar stærkest er Fossens Larm,
Da dandser han med Havfruen i Arm;

Da straaler Maanen fra Busk og fra Green
I Elvens Grund paa de sneehvide Been.

(I det Lauretta har endt sin Sang, staaer hun pludselig op og siger:)

Men det er silde, jeg maa gaa, at malke
Min sorte Geed! Farvel! - Farvel! - Farvel! -
Maria henter Jer snart med Giovanni.

Antonio.

Jeg takker!

Lauretta.

Ingen Aarsag.

(Hun gaaer).

Antonio.

(stirrer efter hende; efter en Pause).

Ingen Aarsag?
Ha du har ret! En fæl, en rædsom Sang.
En hæslig Lyd fra Døden selv; et Hurra
Dernede fra de underjordske Magter.
Den Tidsel har Italien ej avlet
Midt i sit Blomsterskiød. Blonde Lombarde,
Den har du arvet fra din Stammemoder,
Der hang fortvivlet sig i Hestehalen,
Da hendes Mand, Barbaren, tabte Slaget. --
Hun gav mig sit Farvel, ej sit Levvel!

Hun rakte mig sit Horn, den blonde Havfru,
En Gysen løb mig giennem Marv og Blod --
Ved Gud! jeg har oplevet denne Sang,
I det hun foresang mig den til Spot.
Nu malke vil den Hex sin sorte Geed -- --

(Han fatter sig, tier et Øjeblik og siger derpaa roligere med et Smiil.)

Det Fantasien gaaer, som hver en Evne!
Som hver en Lampelue! før den slukkes
Maa den til Afsked flamme dristig op.

(begeistret)

Velan! -- Jeg skielver ej. -- Og var hun Havfru,
Saa var det hulde Væsen, som i Parma
Mit Hoved krandsede min Musa! Saa
Er ej Maria en bedrøvet Enke;
Hun er den sande, himmelske Maria!
Saa blier Giovanni ikke Faderløs,
Han er Giovanni selv, den lille Engel,
Som gierne med sin Agnusdeistav,
Og med Maria, steeg til Jorden, for
Min Kunst, til Glorie for Christendommen,
At lede, at fuldende! -- Ja saa er det! --

(med lettere Hierte)

Hvor skjøn dog Aftnen er; hvor frisk og kiølig!
Den vifter mig med sine brede Vinger;

Husvaler mig. I Østen falder Regn;
I Vesten synker Solen; maler i
Sit Fald en dobbelt Regnbu' klar i Luften.
Hvor huldt det Grønne mig i Møde smiler,
Som Haabet fra den sølvblaa Evighed.
Det tykkes mig, som straalte mig til Afsked
For Sidstegang de hellige syv Farver!
Som om de vinkte mig fra Jordens Skygge
Til deres rene Moders, Lysets, Hiem.
Nu skal en Anden skue Eders Glimmer,
Og bygge sig en luftig Æreport
Af Eders Tryllestiær i Jordens Dust:
Og glæde sig derved, til den forsvinder
For Himlens Klarhed; indtil Dæmringens
Isglimrende Sneeteppe smelter for
Den evige Dagstraale fra det Høie.
Men som Gud satte sin Regnbue til
Et Tegn paa sin Barmhiertighed for Sløvet,
Saa vil han og en liden Stund bevare
Min lille Regnbu'; som et Mousolæ
Den paa min Grav skal staae i mange Aar,
Og røre mangt et Bryst, før den forsvinder.
(Han tager Sækken).
Jeg letter dig, du tunge Livets Byrde!
For Sidstegang -- du haarde Mammon! -- stedse

Fortornet paa den Aand, som ej var jordisk-
Du hævned dig! Det Lidet som min Pensel
Aftvang dig, tynged stedse mine Skuldre
Med Kobbervægt. -- Nu skal jeg leve uden
Din Hielp! -- O kom min elskede Maria!
Modtag den sidste Skiærv af din Antonio!
Det sidste kiærlige Levvel! Kom med
Dit Barn! Hvis rolig jeg skal gaa herfra
Saa maa jeg først Jer trykke til mit Hierte!

(Han gaaer).

(Maria kommer fra den anden Side med Giovanni, som har sin Agnusdeistav i Haanden).

Giovanni.

Hvi kommer Fader ikke, kiære Moder?

Maria.

Jeg haaber vist han kommer snart; han har
Havt meget at besørge først i Parma.

Giovanni.

Det bliver mørkt. O Moder jeg er bange!

Maria.

Det maa du ikke være min Giovanni.
Hvo intet Ondt begaaer, behøver ej
At frygte Mørket.

Giovanni.

Nylig, der, var Himlen
Saa rosenrød; da legte Solens Straaler
Med de smaae lyse Skyer, i alle Farver.
Men nu er Alting ganske graat og mørkt.

Maria.

Seer du da ej det hulde Ansigt der,
Imellem Grenene?

Giovanni.

Jo; det er Luna.

Maria.

Naar hiint gaaer ned, først straaler hendes Lys.
Og qvæger saligt den befriete Aand.
(Hun sætter sig ved Kilden).

Giovanni.

Der staaer Kiærminder, kiære Moer, i Græsset;
O maa jeg binde mig en Krands af dem,
Til Fader kommer?

Maria.

Stakkels Efterslægt!
Bind af de siunkne Kræfters skiønne Virkning
Dig kun en Krands! Hvad kan du giøre bedre?
(Giovanni gaaer).

Maria (allene).

Jeg Daare! Maa da Alting have Hensyn
Til de forfærdeligste Ahnelser?
Hvi hidser jeg med Skrækkebilleder
Min Fantasi, min Følelse? Jeg veed jo
Af intet Vanheld end! - Men - naar jeg veed det;
O ligger i de evige Billeder
Da ej min eneste, min sidste Trøst?

Lauretta (synger bag Træerne).

En Gysen ham farer i Marv og Blod
Thi han har drukket af Dødsens Flod.
Han synker ned i de Blomsters Skiød,
Der ligger den Pillegrim bleg og død.
Da bevne de skummende Bølger op,
Og suger i Svælget den blege Krop.

(Hun kommer ind).

Ha Nabomoer Maria! er I der?
Det vidste jeg jo vel, at snart I kom.

Maria.

Har du ej seet Antonio, Lauretta?

Lauretta.

Jo vist! Jeg har selv givet ham at drikke
Og sjunget ham en deilig Vise for.

Maria.

Min Gud hvor er han?

(Man seer Antonio noget borte.)

Lauretta.

See der kommer han!
Nu, det vil være ret en Glæde! I
Er begge saa forelskede endnu,
Som I var Kiærester, ej Ægtefolk.
Saa vil jeg da ej være Jer i Veien,
Det er desuden silde alt. God Nat!
(Hun raaber til Antonio)
God Nat Antonio! Sov vel! sov vel!
(Hun gaaer.)
(Antonio kommer bleg som Døden.)

Maria.

Antonio!

Antonio (kaster Sækken).

Maria! der er Penge
Saa har jeg dog for korr Tid nu forsørget
Dig og dit stakkels Barn. Jeg kan ej mere.
Nu maa den Evige fremdeles hielpe!

Maria.

Antonio! O hellige Guds Moder!

Antonio (omarmer hende).

Det est du ej! Ej sandt? Du est min Hustru?
Du arme Qvinde, du forladte Enke!
O Gud skee Lov! det hede vilde Blod
Har faaet frit sit Løb. Nu rinder Luft
I mine Aarer.

Maria.

Du est bleg og blodig!

Antonio.

Nei, blodløs kiære Barn! Nu har jeg givet
Jorden hvad Jordens er. Nu er jeg meer
Ej ængstet af de fæle Feberdrømme.
Ej sandt? det var Lauretta, som der gik,
Den unge Pige med de gule Haar?
Ej Mørkets Engel? Ej min Atropos?

Maria.

Antonio!

Antonio.

Og du, du est min Hustru!
Giovanni er min Søn, af Støv som jeg;
Ej evige forklarte Himmelvæsner,
Uden Medlidenhed, som uden Liden.
Ak I vil lide! Altfor, altfor meget!

Maria.

Jeg Ulykkalige!

Antonio.

Kan du forsage?

Giv mig dit Brudekys, hiertelskte Brud!
O frygt dig ej; min Læbe er ej blo'ig,
Jeg har i Kildens Vover tvættet den;
Den er violblaa kun, du gode Barn!
Et flygtigt Vingeslov paa Sommerfugien,
Som let og nysødt svinger sig til Himlen.

Maria.

O min Antonio! saa skal det ende?

Antonio.

Saa maa det altid ende, gode Siæl!
Et Øjeblik meer tidligt eller sildigt;
Hvad siger det? Det er et bittert Blund,
Men kun et Blund, og o min Elskede!
Paa dette Blund - tænk! - følger Evigheden!

Maria.

O min Antonio!

Antonio (kiærlig).

Vil du mig love
Fromt at udholde dette Øjeblik?
At dine Taarer ej med Qval skal flyde
Som Offerlammets Blod; men rinde mildt
Og lette Hiertet, som Medlidenhedens

Som Menneskelighedens, Kiærlighedens
Skiønneste rene Perler?

Maria.

Ja de skal!
Far hen i Freb! jeg lover dig det helligt.

Antonio (sætter sig).

Nu da, i den almægtige Guds Navn! --
Hvor er min Søn, mit Barn?

Maria.

Giovanni! Ak
Han plukker Blomster.

Antonio.

Til sin Faders Grav. --
Gak hen Maria til min gamle Ven,
(han peger paa Silvestros Hytte).
Beed ham at bringe mig den hellige Nadver.

Maria.

Han.. sover! Dog... jeg maa!

Antonio.

Ja! beed ham komme.

Maria.

Jeg iler -- skielver! --

Antonio.

Kiære, dvæler du?

Maria.

(kysser hans Hände og skuer til Himlen)

Jeg gaaer! Jeg seer dig vist igien.

Antonio.

(seer hende venligt i Øjet og trykker hendes Haand)

Ja strax!

(hun gaaer)

Skilsmissen er kun kort!

(Giovanni kommer med en Krands.)

Antonio.

Giovanni! kom

Mit elskte Barn! Hvad har du der?

Giovanni.

En Krands

Min Fader af Forgiætmigej.

Antonio.

Du lille

Uskyldige! Du faderløse Stakkel!

Den Evige vil sørge for dig.

Giovanni.

Du

Skal sørge for mig Fader!

Antonio.

Knæl til Jorden!

Giovanni.

(knæler med foldede Hænder)

Ja, kiære Fader.

Antonio.

(lægger sin Haand paa hans Hoved)

See, min elskte Søn,
Tag min Velsignelse! Det er vel alt
Hvad jeg kan give dig; men faderlig
Velsignelse har Kraft i Dødens Time.

Giovanni.

(kysser ham paa Haanden)

Du er saa bleg min Fader.

Antonio.

Jeg er træt.
Nu vil jeg hvile til din Moder kommer.
(Han strækker sig hen i Græsset).

Giovanni.

Ja sov, min Fader! jeg vil vaage hos dig.
(Han sætter sig hos Faderen).
Min Fader sover! Hvad har han om Issen?
En deilig Laurbærkrands! -- Ak jeg vil ogsaa
Forære ham min Krands. Det vil fornøie
Min Fader og min Moder, naar han vaagner.
(Han trykker ham Kiærmindekrandsen om Tindingerne).

Battista.

(kommer med Frands sin Søn igiennem Skoven).
Saa est du vis derpaa, at dette Billed
Som reddede dig Livet nyliz, var
Et lille Maleri? saa stort?

Frands.

Ja vist!
Og det var den bodfærdige Magdalena.
Fortræflig malt.

Battista.

Med lange gule Haar,
Blaa Kiortel, med en Bog, et Dødninghoved?

Frands.

Forstaaer sig. Malet af Antonio!
(Han viser ham Billedet i Egestammen).

Battista (studser forfærdet).

Saa har han altsaa redtet dig dit Liv
I samme Øjeblik. - (standser) - End er der Haab!

Frands.

Der ligger bleg og blodig Een paa Jorden.
Et lille Barn bevogter ham.

Battista.

Hvor? hvor?

Frands.

Ih der!

Battista (farer tilbage).

Gesu Maria!

Frands

Faer I blegner?

Battista.

Seer du det Liig?

Frands.

Forstaaer sig. Kom min Fader!

Vi vil --

Battista (holder ham tilbage).

Ulykkelige! raser du?

Seer du ej Englen sidde hos den Døde?

Frands.

En lille Dreng.

(Giovanni vinker med sin Agnusdeistav, at de skal være rolige).

Battista.

Ha Blinde! seer du ej

Hans Agnusdeistav? Johannes truer,

Den hellige Skovapostel. -- Lad os flye!

Frands.

Hvad er der, Fader?

Battista.

Intet! selv ej Haabet!

Han truer atter der med Staven! Seer du?

Frands.

Hvad feiler Eder?

Battista.

Hiem! Det er alt ilde;
Den kolde Aftenvind mig knuger Hiertet.
Hiem, siger jeg; der vil jeg styrke mig.
Det siger intet; det er kun en Feber.
Og om du ogsaa mangengang i Drømme
Mig hører raabe høit om Mord og Blodskyld -
Saa agt det ej! det er kun Ord.

Frands (forfærdet).

Min Fader!

Battista (fortvivlet græsselig)

Thi seer du: det var blot en Handelse
At han har reddet Livet for min Søn
I Øjeblikket da jeg myrded ham.

Frands.

Min Fader!

Battista.

Ha han reiser sig i Græsset.
Fly! Fly!

(Han flyer, Sønnen følger ham).

(Maria kommer med Silvestro).

Maria.

Antonio, lever - lever du endnu?

Giovanni.

Vær rolig, kiære Moder. Fader sover.

Maria (opdager hans Død).

Det er forbi mit Liv! din Fryd er endt!

Giovanni.

Hvad fattes Moder? hvorfor græder du?
Faer sover, han er træt. O lad ham sove!
Han staaer jo op igien!

Maria.

(hæver Drengen op i sine Arme og kysser ham)
Du søde Engel!
Mit Eneste, Min Trøst! Antonios Søn.

Silvestro.

Berolige dit Hierte, min Maria!
Forskræk ham ej den stakkels Dreng. Han troer
At Faderen kun sover.

Maria (henrykt med Taarer).

Søde Tro!
Jeg troer det ogsaa. Himlen taler til os
Igiennem den Uskyldige. Han sover!
Vi sove snart med ham, og vaage med ham
I Himlen hisset.

Silvestro.

Ja mit Barn, tilvisse!

(Maria sætter sig ved Kilden og græder; den lille Giovanni sidder rolig ved sin Faders Liig. Silvestro betragter dem veemodigt).

Et Bud (kommer og spørger:)

Gaaer her den rette Vei hen til Correggio?

Silvestro.

Ja!

Budet.

Kiender I Antonio Allegri,
Skovbroder?

Silvestro.

Ja! hvad skal du sige ham?

Budet.

Et Evangelium! Nu har han giort
Sin Lykke.

Silvestro.

Visselig! sin sande Lykke.

Budet.

I veed det alt?

Silvestro.

Hvad?

Budet.

At vor naadige Hertug
Af Mantova ham kalder til sit Hof!
Der skal Antonio nu male for ham,

Udmærket, ærefuldt og riigt belønnet.
Thi Mikel Angelo og Giulio
Romano have med saa megen Varme
Omtalt ham, at hans hertuglige Naade
Strax sendte mig afsted, for end i Morgen
At bringe ham med Hustru og med Barn.

Silvestro.

Saa snar du var, saa kom du dog for seent.

Budet.

Hvi saa?

Silvestro (træder tilside).

Der ligger han, den Martyr alt!
Nedtrykt af Hads og Armods tunge Byrde.

Budet.

Umuligt! Er han død? Det er Allegri?

Silvestro.

Det var Allegri! Mange, mange Aar
Fra denne Dag vil komme og forsvinde,
Før atter denne Jord kan raabe ud:
Der er Allegri.

Budet.

Ak det vil jeg tro.

Silvestro.

Gak hiem og hils din Hertug! sig ham: det
Var menneskeligt, at paa Andres Forbøn

Han vilde qvæge Armod i sin Nærhed;
Men sig, det havde været fyrstelig
Om selv den ædle Kunstners sieldne Kraft
Han havde her opdaget, understøttet;
Før ham en Hændelse, desvær for silde,
Opmærksom giorde paa den tabte Skat.

Budet.

Den arme Mand! hendøet i Fattigdom!

Silvestro.

Beklag ham ej, den Hellige! vel er
Hans trætte Hoved bøiet; men de Krandse
Som pryde disse blege Tindinger,
Den grønne Laurbær, himmelblaa Kiærminde,
Jeg siger dig det: de vil blomstre herligt
Naar mange gyldne Kroner ere faldne!

Budet.

Jeg troer det, thi det var en sielden Mand.

Giovanni (græder).

Min Fader sover ikke, han er død!

Silvestro.

Græd stakkels Barn! du Aarsag har at græde.
Og du Maria, græd med mig, din Ven!
Verden maa undre, den har ej at klage!
I sine Værker vil han evig leve

Et Mønster for den sidste Efterslægt.
Men os er død: En Mand, en Ven, en Fader!
Den hele Jord erstatter ej vort Tab;
Først hist i Himlen finde vi ham atter!